

„Mindenki sajátos utat jár, és az emberi tekintetek mögött látnunk kell egymás élettörténetét, magát az érzékeny és törekeny embert. Ha ezzel a szemlélettel lennénk jelen egymás életében, kiküszöbölhető lenne a megszólás és ítélkezés. Emberibb világot kell teremtenünk.”

magyar **mk** közoktatás

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ
PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

12. 2022
DECEMBER

TARTALOM

5. láthatár

Pályaorientáció: nagyobb hangsúlyt fektetnek rá, mégsem hatékony – Lőrincz Anna írása

10. lélekjelenlét

Gyerekekre és felnőttekre is ráfér a mértékletesség – Matei Linda írása

14. tanterem

A tantárgy, ami segít nyitott szemmel járni a világban – Moldován Zenkő írása

21. diákszemmel

Adventi hálanaplóm – Hermán Dániel írása

22. lélekjelenlét

Almászi Kitti Kolozsváron: nagy súly nehezedik a fiatalokra – Lőrincz Anna írása

23. hivatalos

1. karácsony

Bennünk jön létre az ünnep – Bíró István beszélgetése Kovács Józseffel, a gyulafehérvári líceum lelkiigazgatójával

8. tanterem

A Szent Ferenc-i lelkiesség hónapja a Hittan.ro-n – Ozsváth Judit írása

12. tanterem

Hatodikos lányok a marosszentgyörgyi Máriaffi-kastély őrei – Moldován Zenkő írása

16. szülői szemmel

Az angyalok mestersége – Bartha Réka írása

18. tanterem

A kidriblizett testnevelési óra – Szucher Ervin írása

20. magánterület

Rendszer – László Noémi írása

FOTÓ: SHUTTERSTOCK

4.

Karácsony gyerekszemmel:
„Mindenki kap ajándékot, nem csak a jók”

mk

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel

• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport

• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok

• magánterület • térkép

Rendelje meg egyszerűen a
Magyar Közoktatást
a 2023-as évre!

www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2022–2023-as tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

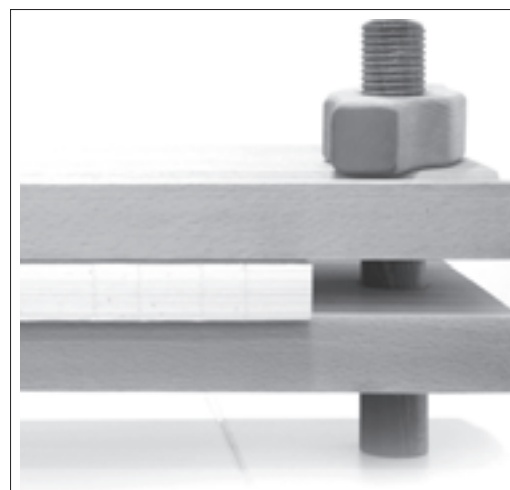
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Beszélgetés Kovács Józseffel, a gyulafehérvári Gróf Majláth Gusztáv Károly Római Katolikus Teológiai Líceum lelkiigazgatójával

Bennünk jön létre az ünnep

„Vallom, hogy ott, ahol szeretetből fakadó mozdulat, mosoly vagy krisztusi gesztus születik az év bármely napján, mindennap karácsony lesz. Mert karácsony ünnepét nem létrehozni kell, az ünnep bennünk jön létre” – mutat rá Kovács József, a gyulafehérvári Gróf Majláth Gusztáv Károly Római Katolikus Teológiai Líceum lelkiigazgatója, akit lelkipásztori hivatásáról, a fiatalokkal való együttműködéséről és a karácsony üzenetéről kérdeztünk.

– Hogyan választotta a papi hivatást?

– A Gyergyói-medence nyugati részének magaslatában fekvő Borzonton születtem 1992. május 21-én. Gyakorló hitéletű székely családban nőttem fel, kisérvodás korom óta rendszeresen ministráltam. Elemi iskolámat szülőfalumban, a helyi Gaál Tamás Általános Iskolában, középiskolai tanulmányaimat Gyergyószentmiklóson végeztem római katolikus teológia osztályban. Kisgyermekkorom óta éreztem a lelkemben, hogy a Jóisten hív. Ennek a hívásnak tisztánlátására szolgált sok szentmise és lelki program, amelyekben kerestem, hogy mit kíván tőlem az Úr. Fiatalkorom hétköznapijaiban igyekeztem figyelmes lenni, hogy mi az én hivatásom. Szülőfalum csendes környezete, a felhőtlen, szép gyermekkorom, a tartalmasan megélt ifjúság éveit lassan-lassan segítettek felismerni ezt. 2011-ben sikeresen érettségiztem, és kértem felvételemet a gyulafehérvári papnevelő intézetbe. A hét év Gyulafehérváron töltött időszak után, 2018. június 29-én dr. Jakubinyi György érsek atya pappá szentelt. Újmisés papként a csíkszeredai Szent Kereszt-plébániára szolt ki nevezésem, ahol sokrétű pasztorációs tevékenységből vettem ki a részem, azt követően főpásztorom a kézdivásárhelyi Boldog Özséb-plébániára küldött. Egy számomra ismerős és fiatal egyházközség élettel teli mindennapjaiba csöppentem.

– Már papsága előtt jelentős szerepet kapott életében a fiatalokkal való foglalkozás, majd segédlelkészként Csíkszeredában és Kézdin is aktívan részt vett a nevelésükben. Idén augusztustól a gyulafehérvári teológiai líceum lelkiigazgatójaként egyengeti a fiatalok

életét, gondolzza hivatását. Mindenik szolgálati helyén nagyon sok ifjat közösségbe tudott hívni. Mit tapasztal, mi az, amivel meg lehet szólítani őket, be lehet vonni az egyházi, a vallásos életbe?

– A Jóisten gyermekkoromtól kezdve oly szépen vezette és alakította az életemet, hogy csak rácsodálkozni tudok. Gyermekkoromban lelkipásztorok személyén és tevékenységén keresztül erősítette fel és hozta felszínre azt a meggyőződést, hogy mit kíván tőlem. Fontosnak tartom, hogy ezeket a személyeket megemlítssem. Kisiskolás koromban plébánosom volt György Mihály Levente tisztelendő úr és Kerekes László plébános úr, akinek segédlelkészként munkatársra lehettem. Jelenleg Levente tisztelendő úr Csíkszentmiklós plébánosa, Kerekes László pedig a Gyulafehérvári Főegyházmegye segédpüspöke. Lelkipásztori jó együttműködésüket látva már gyermekként magam is megéreztem a másokért adott élet szépségét. Tevékenységük megtapasztalásának köszönhetően magam is általuk fedeztem fel a fiatalokkal, közösségekkel való foglalkozás értékét, szépségét. Kisapám éveim alatt számos tábor, közösségi program, együtt szervezett és megtartott tevékenység erősítette és érlelte meg bennem ezt. Újmisés papként ezzel a szemlélettel léptem a hívek közé. Fontosnak tartottam a személyességet, a lelki kísérést, a bizalom kialakítását és még sorolhatnám. Aktívnak mondom valóban a segédlelkészi éveim tevékenységét, ifjúsági zenészcsoport, ifi közösség, cserkészlet, béralkozási felkészítők, táborok, lelki hétvégék és megannyi tevékenység bennem is örökre nyomott hagyott. Augusztus eljöttől Kovács Gergely érsek atya lelki

Kovács József, a gyulafehérvári teológiai líceum lelkiigazgatója

vezetőnek nevezett ki a gyulafehérvári Kísszeminariumba. Ez egy más szelete a pasztorációnak, de nagyon áldásos. Papi éveim tapasztalata és a jelenlegi szolgálatom is azt erősíti bennem, hogy a fiatalokat elsősorban az emberi jóságunkkal, természetességünkkel és őszinteségünkkel lehet az egyházi közösségekbe vonzani. A fiatalok vágyanak a példára, de ehhez nekünk önmagunknak kell lennünk, nem szabad szerepeket játszunk. Ami meggyőződésem szerint a fiataloknak vonzó lehet egy egyházi közösségben, az az, ha a lelkipásztor derűs, és az sugárzik róla, hogy neki öröm papnak lenni.

– *Hogy tapasztalja, általában mi az, ami, ami erőteljesen foglalkoztatja a fiatalokat?*

– Saját életük kérdései foglalkoztatják leginkább. Önazonosságuk keresésének „buborékfelhőin” át szemlélődnek, és keresnek utakat a világban. Nyilván mindenki szeretne boldog lenni. Keresik ennek a megvalósulásnak a miként-jét tehetségük, talentumaik felismerése által, próbálják felismerni emberi kap-

elérhető és követhető életutakra, egyszerűen rájuk szánt, minőségi időre van szükség, melyben megérezhetik, hogy az életük egyenként ajándék.

– *Karácsonyra készülünk. Azt érzékelhetjük magunk körül a társadalomban, hogy ajándék- és pénzközpontú világban élünk. Ennek ellensúlyozásaként hogyan lehet felhívni a fiatalok figyelmét a karácsony valódi üzenetére?*

szebbé az ünnepüket. Karácsony közeledtével a lelki programokkal, a közös éneklésekkel, az ünnep üzenetét hordozó filmek megtekintésével is készülünk. Egymás életében jelen lenni, és a társaink szeretetnyelvét felfedezve kedvükben járni, ez lenne igazán fontos. Hiszen a másik kedvében való járás által telik meg a mi szívünk is örömmel. Mások megörvendeztetésén fáradozva tapasztalhatjuk meg, hogy mit jelent

Közösségformáló táborűgyűjtás

csolataikban önmaguk helyét és szerepét. A még sokszor mások által kritizált fiatalok lelkében is ott él a vágy, hogy valaki meghallgassa, és elfogadja őket úgy, ahogy vannak. Sokszor kíváncsian néznek ráink, felnőttekre, és nincs szükségük egyébre, minthogy legyen időnk rájuk. Annyira szomorú tudok lenni, amikor látok jól nevelt fiatalokat elveszni. Háttérben ott áll egy-egy rossz példa, másrészt merőben befolyásolhatja őket a média helytelenül szuggerált hamis ideálja, ha ezt követi, némely fiatal kiábrándul és csalódik. Jó példákra van szükségük, és önmagukról őszintén beszélni merő emberekről. Nem vágnak egyébre, mint meghallgatásra, értékelésre, a kérdéseikre adott észszerű és logikus válaszokra, hiteles életpéldákra,

– Segédlelkész koromban a fiatalok körében a közösségi programok által igyekeztem megtapasztaltatni, hogy jelenlétünk a legnagyobb ajándék. Vallom ma is, hogy sokszor több lenni, mint tenni. Bátorítottam őket, hogy ők maguk tudnak ajándékká válni azáltal, hogy egymásra szánják az idejüket. Ilyenkor, december elején már a karácsonyi pásztorjáték betanulásán fáradoztunk, a Szent Miklós-nap kapcsán egymásnak kézzel készített ajándékokkal kedveskedtünk. Karácsony előtt népi hagyományaink szokásaiba kapcsolódva a „Szálást keres a Szentcsalád” népi ájtatosság által kerestük fel egymást. Lehetőség szerint a városi kórházba is ellátogattunk, felkeresve a betegeket, énekeltünk nekik, és kis figyelmességekkel tettük

igazán boldognak lenni. Sokszor hangsúlyoztam ennek fontosságát, és mondogattam, hogy nem lehet úgy átvinni valakit a túlsó partra, hogy közben mi magunk meg ne érkeznénk. A szeretet az egyetlen olyan dolog, amely elosztva növekszik.

– *A kántoriskolában csak fiúk tanulnak. Gondolom, velük még nehezebb a lelki életről, az érzésekről beszélni, mint a vegyes csoportban. Így van? Ha igen, hogyan lehet oldani a „feszültséget”?*

– Az idei karácsonyra való felkészülés számomra is egyedi és teljesen új. A fiatalok lelki vezetőjeként, de ugyanakkor két közösség – a Fehér megyei Alvinc és Kudzsir – plébánosaként készülök, készülünk közösen az ünnepekre.

Diákjaimmal minden adventi vasárnap előestéjén közösen ünnepélyes gyertyagyújtást végzünk, minden alkalomra egy-egy osztály készül elő. Mindemellett kétnapos adventi lelkigyakorlatot is tartunk az öröm vasárnapját megelőzően, illetve minden héten kis esti prédikációkkal, szentségimádással, illetve közös lelki programokkal készülődünk, hangolódunk. Advent első napján, – az iskola történetében először – elindítottuk az őrangyalos programot, kiterjesztve az egész intézményre: egymás nevét kihúzáva, titokban egymás „őrangyalaivá” válunk. Feladatunk jó nyomokat és jeleket hagyni magunk után a teljes adventi időszakban. Karácsonyra történő hazautazásuk előtt, december 22-én közösen fogjuk kiértékelni, felfedve, kinek voltunk „őrangyalai” és „védencei”.

Ugyanakkor a két közösség plébánosaként hétköznapi roráté szentmiséket végzek, amelyeken a diákoknak lehetőségük nyílik a szolgálatra: asszisztálás, éneklés vagy akár szavaltat formájában – ez számukra is élményt jelent. Hasznos meg tapasztalni és látni a hívek igyekvését és visszajelzését. A mindennapokban úgy érzem, bizalmasak velem szemben, megélt érzéseikkel azonosulni tudok, és saját tapasztalataim, valamint a lelki irodalomban szerzett tudás által igyekszem igazgatni, kísérni és bátorítani őket. Mivel a hét év teológiai képzés alatt a szemináriumban éltem, sok ponton átérzem vívódásukat, kérdéseiket.

– *Hogyan lehet az egymásra való mélyebb odafigyelést elősegíteni?*

– Közéjük érkezésem óta hangsúlyozom, hogy mindenki sajátos utat jár, és az emberi tekintetek mögött látnunk kell egymás élettörténetét, magát az érzékeny és törékeny embert. Ha ezzel a szemlélettel lennénk egymás életében jelen, kiküszöbölhető lenne a megszólás és ítélkezés. Emberibb világot kell teremtenünk, a Szentírás arany szabályát érvényesítve: „Azt tedd másnak, amit szeretnéd, hogy neked is tegyenek!” Ezen szemlélet szerint élve meg tapasztalhatóbb lenne Isten jelenléte, és jobbá lehetne a világunk.

– *Miben segíthetnek vagy tudnak segíteni a szülők a mindenkori plébánosnak, pedagógusnak a fiatalok nevelésével kapcsolatban?*

– Egykori latintanárom mondása jut eszembe, miszerint „jó eredményt elérni a felnövekvő nemzedékek életében úgy lehet, ha a szülő ugyanazt akarja, mint a pap és a tanár”. Azt tapasztalom, hogy a fiatalok a felnőtté válásában példaképeket keresnek. Első számú nevelője, példája a gyermeknek kétségtelenül a

a gyermek és szülő között. Ha egy tevékenységet vagy elvárást megfelelően elmagyaráz a szülő, akkor gyermeke nem kibúvókat keres, hanem a kedvében igyekszik járni, s elsősorban belátja, hogy ez az ő érdekeit szolgálja. Ha nehezen is, de teljesíti a kért feladatot, már csak önmaga miatt is.

Kovács József: „fontosnak tartottam a fiatalokkal való foglalkozást, a személyességet, a lelki kísérést”

szülő. Amit otthon lát és tapasztal, kiolvasható cselekedeteiből, magatartásából, jó és rossz tulajdonságaiból egyaránt. Összhangban kellene állnia a szülő törekvésének az egyház által nyújtott akarat krisztusi szándékával. A plébánián zajló közösségi programok elsősorban nem annyira az elméleti, sokkal inkább a gyakorlati megvalósulását jelentik a keresztyén életnek. Számítalan jó élményt örök szülők beszámolóiból, amikor arról jeleztek vissza, hogy a gyermekük egy-egy tábor, lelki hétvége után a szó pozitív értelmében véve „más” emberként tért haza. Úgy érzem, az általam szervezett programok közül azok értek igazán célba, ahol a fiatal hazatérve otthoni környezetébe, megerősítést tapasztalt, nem elmarasztalást. Tapasztaltam a másik oldalt is, amikor már felnőttként tudott különbséget tenni, hogy helyesen látta, adott esetben mi az, ami a keresztyén értékrenddel ütközik, nevének nevezve olykor az iskolákban, vagy épp otthon a családban. A szülők felelőssége óriási, hiszen gyermekeik számára ők az első számú példaképek. Ezért fontos szerepet látok abban, hogy bizalmi, őszinte, meghallgató és megértő kapcsolat alakuljon ki

– *On szerint melyik az a bibliai idézet, amely a leginkább közelebb visz a karácsony üzenetéhez?*

– János apostol első levele 4. fejezetében, a 9. vers szavai közelebb vihetnek bennünket a karácsony titkához. Ezt írja: „Isten szeretete abban nyilvánult meg, hogy egyszülött Fiát küldte a világra, hogy általa éljünk.” Ennek a mondatnak a fényében érezzük meg, hogy Isten Fia, a megtestesült Ige, Jézus Krisztus születésével élni akar megtanítani bennünket. Élni, abban az értelemben, hogy példáját követve másokra tudjunk figyelni – nemcsak karácsony közeledtével. Jézus tanítását követve válhatunk mi magunk is igazán értékessé. Vallom, hogy ahol és amikor egy szeretetből fakadó mozdulat, mosoly vagy krisztusi gesztus születik az év bármely napján, ott mindennap karácsony lesz. Mert a karácsony ünnepét nem létrehozni kell, az ünnep az bennünk jön létre.

BIRÓ ISTVÁN

biroistvan1993@gmail.com

„Mindenki kap ajándékot, nem csak a jók”

Különböző korcsoportba tartozó Szatmár megyei gyerekeket kérdeztünk arról, hogy mit jelent számukra a téli ünnepkör. Megkeresésünkre Nagykárolyban, Szatmárnémetiben és Szamoskrassón élő gyerekek válaszoltak.

Iringó (3 éves)

Karácsonykor énekelni kell, és akkor kapunk ajándékot a Jézuskától. A gyerekeknek nyakláncot és babát, a felnőtteknek papucsot és cipőt hoz majd. Minden gyerek kap ajándékot, nem csak a jók. Ha nem lenne karácsonyfa, akkor sírnék, mert azt nagyon szeretem.

Áron (9 éves)

Azért szeretem a karácsonyt, mert olyankor együtt van a család, és a nagyiék is átjönnek hozzánk. Természetesen az ajándékoknak is nagyon örülök, mert azokat karácsonykor szoktunk kapni. Azt is szeretem, ha hull a hó. Olyankor lehet hógolyócsatázni, és hóembert is szoktunk építeni.

Janka (9 éves)

A legjobban a karácsonyfát szeretem az ünnepben, mert az szép magas és színes. A Jézuska érkezése is izgalmas, mert váratlanul toppan be, egyik percben még sehol semmi sincsen, pár pillanat múlva pedig már ott vannak az ajándékok a fa alatt. Az ünnepet megelőző időszak nem olyan kellemes, mert nagy rohanásban telik, mindenki siet, kapkod, de a díszek készítése és a kézműveskedés jó dolog. A közös sütés-főzést is nagyon szeretem, olyankor finom falatokat készítünk anyával és nagymamával.

Dávid (10 éves)

Nagyon szeretem a karácsonyt, mert szép ünnep. Együtt díszítjük fel a fát, és a tetejére én szoktam feltenni a csillagot. Apa olyankor felemel, mert másképp nem érném el. A sütik is nagyon finomak, anya a kedvenceimet készíti. Az ajándékokat is szívesen bontogatom a fa alatt.

Bernadett (12 éves)

Számomra a téli ünnepek legfontosabb része a vakáció, mert olyankor nem nyaggatnak a kötelező feladatokkal. Több szabadidő jut más dolgokra. Nincsenek határidőre elkészítendő leckék. Ha mondjuk szeretnék valamilyen kézműves tevékenységet elvégezni, annak magam szabhatom meg az idejét. A lényeg, hogy az ünnepre legyen készen.

SZÖVEG: VÉGH BALÁZS

Fésűs Éva

Karácsonykor

Karácsonykor
fényesek a felhők,
csillagokból
horgol a tél kendőt,
ráteríti
hegyek tetejére,
fenyőágnak
jégrojtos a vége.

Karácsonykor
mindenki varázsol,
meglepetés
bújik ki a zsákból,
szekrényeknek
titkos rejtekéből,
édesapám
legmélyebb zsebéből.

Karácsonyra
kalácsot is sütnek,
nincsen ennél
izgalmasabb ünnep!
Ajándékot én is
készítettem,
amíg készült,
majdnem tündér lettem!

Pályaorientáció: nagyobb hangsúlyt fektetnek rá, mégsem hatékony

Nagy súly nehezedik a 11–12. osztályos diákokra, hiszen a tanulás, érettségire való felkészülés mellett azt is el kell dönteniük, hogy milyen pályát választanak. Van olyan diák, aki már 9. osztálytól kezdve tudja, hogy milyen pályán folytatja tovább, ám sokan még 12. osztály végén sem döntöttek el, hogy pontosan milyen egyetemre jelentkeznek. Régóta tartanak iskolák-

tud-e segíteni az iskola a diákoknak eldönteni, hogy milyen egyetemet választanak. Cikkünkben egy 12. osztályos diákkal, egy angoltanárral és egy egyetemi oktatóval jártuk körbe a témát.

„És hogy tudsz majd elhelyezkedni?”

Demeter Anna Sára 12. osztályos diák az Apáczai Csere János Elméleti Líceumba jár, mint elmondta, nekik konkrét pályaorientációs órát nem tartottak, osztályfőnöki órán néha előjött a téma, mindenki elmondhatta az érzéseit, helyzetét ezzel kapcsolatban, emellett pedig a diáktanács szervezett beszélgetéssorozatot Kolozsváron élő sikeres emberekkel A jövő itthon van! címmel. A meghívottak a saját életútjukat mesélték el, ezzel akár irányt adva a pályaválasztás előtt állóknak. „Ez szuper kezdeményezés, viszont szerintem nem elégséges. Segítene, ha lenne olyan kezdeményezés az iskola részéről, amikor szakember beszélget végzős vagy akár kisebb diákokkal, és mi feltehetünk olyan kérdéseket, amelyek a saját helyzetünkre reflektálnak” – nyilatkozta a diák. Hozzátette, számára nagyon nehéz volt eldönteni, hogy iskola után milyen pályát választson, még most is gyakran megkérdőjelezi a döntését. Úgy vélte, saját maga volt legfőbb segítsége abban, hogy kiválassza pályáját, mivel már 10. osztály körül elkezdett több téma iránt érdeklődni és utánaolvasni alaposabban, így idővel eldőlt, hogy mire fogékony inkább. A szülei is támogatták, mondja, de nem akarták befolyásolni, amiért nagyon hálás nekik. Már végzett ismerőseit is megkérdezte egyetemi élményeiről, bár ilyenkor nagyon vegyes véleményeket hallott.

Demeter Anna Sárának több opciója van arra az esetre, ha az első nem jön össze. Az első opció a budapesti Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) dizájn-kultúra szaka, a

második pedig a kulturális antropológia szak Kolozsváron a BBTE-n. Mindkét egyetemről nagyon jókat hallott, de szimpatikusabb számára a MOME-s szak és a tanterv ottani felépítése, valamint az, hogy „mennyire nyitottan állnak ott sok témához, és szabad, kreatív gondolkodásra buzdítják a hallgatókat”. „Szerintem jó lenne, ha a középiskolások szabadabb kezet kapnának, hogy mit szeretnének tanulni intenzíven, több opcionális óra lenne egy osztályon belül. Sok tudományág-

Sok tudományággal nem igazán ismerkedünk meg középiskolában, vagy csak nagyon felszínesen, egy évig heti egy órában, mint például a pszichológiával is.

gal nem igazán ismerkedünk meg középiskolában, vagy csak nagyon felszínesen, egy évig heti egy órában, mint például a pszichológiával is. Ha nem csak felületesen kaphatnánk betekintést több tudományágba, majd mi választhatnánk ki, hogy melyik érdekel jobban, miből akarunk több órán részt venni, vagy több projektet készíteni, lehetséges, hogy hamarabb kialakulna egy konkrét érdeklődési kör, és a diákok rájönnének, hogy miben tehetségesek” – jelentette ki a diák.

Hozzátette, őt szerencsére környezete nagyon támogatja, a szülei, a családja arra buzdítja, hogy olyan egyetemet válasszon, ami igazán érdekli, hiszen manapság „nem annyira szoros az összefüggés a végzettség és a későbbi szakma között, mint amilyen régebben volt”. A barátai, ismerősei, vele egy korosztályúak körében kicsit más a szemlélet, konkrétan negatív kritikát

Demeter Anna

ban úgynevezett pályaorientációs órát, ám ennek hatékonysága eddig nem igazán működött, a tanárok nem tudtak érdemben segíteni a diákoknak a megfelelő szakma kiválasztásában. Ám az utóbbi évtizedben sok minden változott az oktatási rendszerben, a magyar diákoknak például differenciált tantervet vezettek be, ezért úgy gondoltuk, megnézzük, változott-e valami a pályaorientáció tekintetében, hatékonyabban

nem kapott, csak néhányan feltették a kérdést, hogy a választott szakjával mégis hogyan tud majd elhelyezkedni. A nagyon közeli barátai támogatóak, velük gyakran megbeszéljük, ha vannak kételyeink, és megpróbálják megnyugtani egymást, ha valamelyikük elbizonytalanodik – emelte ki.

Sok függ az illető tanintézettől

Selyem Tünde, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium angoltanára elmondta, náluk nagy hangsúlyt fektetnek a pályaorientációra, 9. osztályban még csak ismerkednek az iskolával, a tantárgyakkal, egymással, ám tizediktől már elkezdnek foglalkozni a pályaválasztás témájával is. Selyem Tünde ugyanakkor 8., sőt 7. osztályban is foglalkozott a témával, hiszen a diákoknak akkor is választaniuk kell, hogy hova mennek tovább, humán vagy reál osztályba. Elmondta, tizedikben

Az, hogy a gyerekek hova mennek kilencediktől, azzal is összeköthető, hogy van hozzávetőleges elképzelésük, mit szeretnének később csinálni. Már akkor el kell dönteniük, hogy humán vagy reál beállítottságúak, és ez meghatározhatja a későbbi pályaválasztást is.

úgy kezdik az első osztályfőnöki órát, hogy feltérképezik, kinek milyen elképzelése van arról, hogy mivel foglalkozna később. Természetesen, mint mondja, ezzel nem elég egy órát foglalkozni, rendszeresen meg kell a témát osztályfőnöki órán beszélni. Mindig van, akinek van három-négy elképzelése azzal kapcsolatban, hogy mit szeretne csinálni, de olyan is van, akinek nem igazán van – mondja az angoltanár.

„Az, hogy a gyerekek hova mennek kilencediktől, azzal is összeköthető, hogy van egy hozzávetőleges elképzelésük, hogy mit szeretnének később

csinálni. Már akkor el kell dönteniük, hogy humán vagy reál beállítottságúak, és ez meghatározhatja a későbbi pályaválasztást is. Ehhez én még 7–8. osztályban pszichológust hívtam meg, aki foglalkozott több órán keresztül önismerettel. Szerintem az első lépés az, hogy egy kicsit az önismerettel foglalkozzunk, hogy megtudjuk, kit mi érdekel, milyen tantárgyakat szeret, mihez ért” – magyarázta. Hozzátette, ők ugyanakkor tavaly az online órák bevezetésével jöttek rá arra, hogy a világ bármely részéről tudnak meghívottakat hívni, akik be tudtak csatlakozni az osztályfőnöki órákra, és mesélhetnek foglalkozásukról. Már a tavaly elkezdtek azt a programot, amely keretében különböző szakmabelieket hívnak el online 10. és 11. osztályaikba, és ezt idén sem hagyták abba.

Ugyanakkor a 10. osztályosokhoz meghívnak volt diákokat is, akik valamilyen szakmában már elhelyezkedtek, vagy frissen végeztek, és ők mesélnek. Mivel ők közelebb állnak az iskolás generációhoz, így a tizedikesek jobban hallgatnak rájuk. A volt diákok általában elmesélik azt, hogy ők hogy járták be azt az utat, ami a jelenlegi szakmájukhoz vezetett, hogyan, mikor döntöttek el, hogy milyen egyetemre jelentkeznek, és egyúttal be is mutatják azt, hogy milyen az egyetemi élet. Beszélnek arról is, hogy hogyan néz ki például egy napjuk a munkahelyen, és a diákoknak lehetőségük van kérdezni is. „Az én osztályomban van például hat lány, akik óvópedagógiát akarnak végezni, ebben az esetben nem diákot hívtam, hanem az iskolánkban működő óvoda tanítóit. Az egyik órára az óvónőt hívtam meg, a másikkra a tanítót. A tanító hívott egyetemistákat is a bemutatóra, és a meghívottak beszéltek magukról, a szakmáról, és felajánlották a lányoknak, hogy felveshetik a kapcsolatot velük, és besegíthetnek nekik. Így gyakorlatban tapasztalják meg, hogy milyen a szakma, például helyettesítik a tanítót egy órán, vagy segítenek levinni a gyerekeket szünetre. Tizedik osztályban minden osztályfőnöki órára hívunk egy-egy valakit, aki beszél az illető szakmáról, tizenegyedikben ezt úgy folytatjuk, hogy már inkább csak felnőtteket hívunk. Így nálunk két évig

tart a pályaorientációs felkészítés” – magyarázta Selyem Tünde.

A gyakorlati részre fektetik a hangsúlyt a JZSUK-ban

Elmesélte, a reál osztályban például az informatika-tanár nő programozócégekhez viszi a gyerekeket, akik így belelátnak abba, hogy mit csinálnak az ott dolgozók, és persze ott is feltehetik kérdéseiket. A közgazdaságtan-tanár nő ugyanakkor bankba viszi

Ugyanakkor a 10. osztályosokhoz meghívnak volt diákokat is, akik valamilyen szakmában már elhelyezkedtek, vagy frissen végeztek, és ők mesélnek. Mivel ők közelebb állnak az iskolás generációhoz, így a tizedikesek jobban hallgatnak rájuk.

a diákokat, így a bankon belül is láthatják a különböző szakmákat, és hogy hogyan működik a szektor. Ugyanakkor az iskola pszichológusa is tart külön pályaorientációs előadásokat és konzultációkat. Az angoltanár szerint a nyitottság a legfontosabb részükről, hogy bárkinek bármilyen ötlete van, ők tanácsokkal látják el, segítik a diákot.

Elmesélte, volt olyan, hogy egy külföldről hazalátogató személy tartott az egész líceumnak egy hosszabb előadást, elmondva, hogy mit jelent az egyetem, mit jelent az Erasmus-program, milyen külföldön élni, tanulni. A JZSUK-ban az előadás meghallgatása után beszélgetés következik, a gyerekek kérdezhetnek, illetve felveshetik a kapcsolatot a meghívottal, ha mélyebben érdekli őket szakmája. A pályaorientációnak a gyakorlati részére fektetik a hangsúlyt, hiszen beigazolódt, hogy ez segít a legjobban – állítja Selyem Tünde. Hozzátette, azért nem könnyű feladat megkeresni az illető személyt, lebeszélni vele, hogy mikor él rá, és hétről hétre új alanyt találni, de nagyon hasznos, ezért

Vannak, akik már eleve több egyetemet kezdenek el, hogy több területen kipróbálhassák magukat, mások időközben jönnek rá, hogy mit szeretnének.

csinálják. Főleg azt szeretik a gyerekek, amikor volt diák megy vissza az iskolába, így igyekeznek minden szakmából elhozni egy-egy ilyen képviselőt. „Azokkal, akik eljönnek, mindig konzultálunk. Van, aki prezentációt hoz, van, aki például csak beszél, de mindig próbáljuk elültetni azt a gondolatot a diákok fejében, hogy meg kell ám dolgozni a sikerért, tanulni kellett, és elmagyarázni, hogy mik azok a lépések, amik a sikerhez vezetnek. Eddig volt eredménye, azt látom, hogy egy-két diák kivételével mindenki el tudta időben dönteni, hogy hova jelentkezik. Sokat segít, hogy ott van a szakember, akitől lehet kérdezni, és így beelátnak konkrétan annak a szakmának a világába” – vélte Selyem Tünde.

FOTÓ: FACEBOOK

Györfy Gábor, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem újságírási-intézetének oktatója

Karrier-tanácsadás és mentorprogramok

Györfy Gábort, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem újságírási-intézetének

oktatóját arról kérdeztük, mit lát az elsőéves diákokon, mennyire vannak tisztában azzal, hogy milyen lesz az egyetemi élet, illetve mennyien hagyják ott a választott szakot az első évben. Az oktató szerint az egyetemet általában nem hagyják ott sokan, van, aki elmegy, mert mást szeretne csinálni, de például az újságírási szakot szerinte kevesen hagyják ott. „Vannak, akik már eleve több egyetemet kezdenek el, hogy több területen kipróbálhassák magukat, mások időközben jönnek rá, hogy mit szeretnének” – tette hozzá.

Úgy vélte, fontos, hogy a BBTE keretében is működjön valamiféle pályaeorientáció, hogy a diákok az egyetemről is kapjanak valamiféle segítséget ebben a témában. Erre vannak különböző szintű szolgáltatásai – pályaeorientációs és karrierszolgáltatások –, amelyeket a diákoknak kell megtalálniuk. „Létezik például a StudHub, ami kifejezetten az elsőéveseknek szól, és itt a tanulmányi célokat segítenek nekik meghatározni, és felkészítik őket az első szesszióra, hogy ne legyenek túlságosan stresszesek. Általában ezekkel a szolgáltatásokkal kapcsolatban mindig az a kérdés a magyar diákok részéről, hogy elérhető-e magyar nyelven, de most már elmondhatjuk, hogy általában ezek a szolgáltatások elérhetőek magyarul is” – világított rá.

Elmondta, ugyanakkor központilag a diákszövetségnek, a KMDSZ-nek is van karrierirodája, vagy ott van a Mathias Corvinus Collegium (MCC) is, ahol szintén hangsúlyt fektetnek erre. Ezek mind segíthetnek annak a diáknak, aki megérkezik az egyetemre, hogy valamiképpen felmérje, hogy mit szeretne később csinálni és a munkaerőpiacra is felkészítik, mert önéletrajz-készítő műhelyek is vannak – nyilatkozta az egyetemi tanár. Hozzátette, ugyanakkor mivel nagyon sok széttörött szolgáltatás, segítő program van, ezért kevés olyan diák van, aki részt is vesz ezeken. „Azt látom, hogy a legtöbb diák nem kerül be ezekbe a programokba. Lehet, hogy úgy gondolják, meg tudják maguktól is oldani ezeket a problémákat. Ha szembe is jön velük a lehetőség, hogyha mondjuk az évfolyamvezető tanár értesíti őket ezekről, akkor is elég kevesen jelentkeznek. Több szinten igyekeznek

pályaeorientációt nyújtani a középiskolában és az egyetemen is, de valamiért nem igazán hatékony ez a rendszer” – fejtette ki Györfy Gábor.

Hozzátette, a középiskolában és egyetemen is közelebb kellene hozni a képzést, a tananyagot magához a munkaerőpiachoz, a munkáltatókhoz.

A diákszövetségnek, a KMDSZ-nek is van karrierirodája, vagy ott van a Mathias Corvinus Collegium (MCC) is, ahol szintén hangsúlyt fektetnek erre. Ezek mind segíthetnek annak a diáknak, aki megérkezik az egyetemre, hogy valamiképpen felmérje, mit szeretne később csinálni. A munkaerőpiacra is felkészítik, mert önéletrajz-készítő műhelyek is működnek.

Egyetemen minden szakon kötelező a szakgyakorlat, és Györfy Gábor elmondta, most van egy olyan terv, amely szerint duális képzést indítanak, ami azt jelentené középiskolai és egyetemi szinten is, hogy a képzés egy részét átvinnék a munkáltatók. Így a diákok a tanulmányaik egy részét a munkáltatóknál töltenék el, megismerve őket, és ezért kreditet is kapnának ugyanúgy, mint az egyetemen. „Ezt jövő tanévtől tervezik elindítani, és ez egy jó rendszer lenne szerintem, csak még nincsenek meg a végrehajtási procedúrák, a módszertan. De ha beindulna, így valamiképpen már középiskolás korban a diákok közelebb kerülnének ahhoz a tevékenységhez, ami a piacon zajlik” – magyarázta az egyetemi oktató.

LŐRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

A Szent Ferenc-i lelakiség hónapja a Hittan.ro-n

A Hittan.ro honlap és a hozzárendelt Facebook-oldal az iskolai hitoktatás újraindulásának 30. évfordulója alkalmából indult el. Célközönségének elsődlegesen a négy római katolikus egyházmegye hittanosaikat és az ő családjaikat tekinti. Bár a kezdeti időkből a visszatekintés került előtérbe, már az induláskor megfogalmazódott, hogy a Hittan.ro nem „múzeum” kíván lenni, hanem szerepet vállal célközönsége lelki életre „nevelésében”, helyet biztosít a jó gyakorlatoknak, és ösztönzi a kapcsolatépítést. Az iskolai és plébániái hitoktatáshoz kapcsolódik – mintegy kiegészíti azt –, miközben követi az egyházi év eseményeit, ünnepköreit és ünnepeit. Elsődlegesen formálni szeretne (és nem informálni), ezért a programismertetők, beszámolók helyett a szemléletformálást segítő megérintő, megszólító tartalmaknak biztosít prioritást. A külföldi pályázatok és online játékok által a hittanosok aktivizálására törekszik.

Assisi Szent Ferenc és a ferencesek nyomában

A Hittan.ro Facebook-oldalának szerkesztői minden hónapban más központi témához igazítják a közzétett tartalmakat. Mivel a katolikus egyház október 4-én ünnepli Assisi Szent Ferencet, az októbert Assisi Ferencnek és a ferences szerzeteseknek ajánlották. További gondolat volt, hogy a kezdeményezésbe vonják be a Romkat.ro hírportált, illetve a Vasárnap hetilapot, valamint az Erdélyi Mária Rádiót is. Mindnyájan vállalták, hogy októberben saját felületeiken előnyben részesítik a ferences témákat, majd egy-egy program erejéig össze is kapcsolódnak. Ezt az egyeztetést egy nagyobb, Urbán Erikkal, a Szent Istvánról nevezett Erdélyi Ferences Rendtartomány elöljárójával és a ferences lelakiségű szerzetesközösségek képviselőivel tartott online megbeszélés követte. Ezek nyomán a Hittan.ro egy, az erdélyi ferences kolostorok közül többet is érintő „virtuális zárandoklat” szervezésére, a

Nyílt napot tartottak a kolozsvári ferences szerzeteseknél. Tibor testvér fogadta a gyerekeket

rendalapítóról és az erdélyi közösségekről szóló filmek, összeállítások közzétételére, a ferences szerzetesekkel készített, úgynevezett „egyszavas” írásos interjúk közzétételére, egy, a hittanosok által feltett kérdéseket megválaszoló videók közzétételére, közösségi nyílt napok szorgalmazására és az azokról készült beszámolók közzétételére, valamint Assisi Szent Ferencel és a ferencesekkel kapcsolatos online játék, a Ferenchez fűződő legendákhoz kapcsolódó rajzok és az ő gondolatait felhasználó fényképes kártyák készítésének szorgalmazására és azok közzétételére vállalkozott. Ezek mellett az említett felületekkel való összekapcsolódást, az általuk közzelt tartalmak megosztását is vállalta.

A „virtuális zárandoklat” öt állomásán kaplonyi, kolozsvári, csíksomlyói obszerváns férfi szerzetesekkel, aradi minorita szerzetesekkel és egy székelyudvarhelyi mallersdorfi ferences nővérral, valamint a hozzájuk kapcsolódó fiatalokkal beszélgettek. A fiatalok által feltett kérdésekre két ferences videóválasz érkezett, öt szerzetessel készült „egyszavas” interjú, a

Hittan.ro Facebook-oldalán Assisi Szent Ferencről két filmet, a ferencesek vagy ferences lelakiségű fiatalok életéről összesen 26 filmet és írást osztottak meg, 17 saját készítésű plakáton jeleztek kapcsolódó eseményt, játékot vagy pályázatot, összesen 245 hittanos rajzát vagy fényképes kártyáját tették közzé, és 16 gyermek online játékteljesítményét értékelték ki. De megosztották az Erdélyi Mária Rádió ferencesekkel készült hanganyagait, a Romkat.ro-n közzétett, ferencesekhez kapcsolódó írásokat, és két szerkesztőjük részt vett a szervezőpartnerekkel és Urbán János Erik ferences tartományfőnökkel közösen tartott, a Mária Rádió élő adásában közvetített hónap végi kiértékelőn.

Többállomásos virtuális zárandoklat

A „zárandoklat” ebben az esetben egy kolostor online felkeresését jelentette, azaz egy beszélgetést a helyi szerzetesközösség egy vagy több tagjával és az általuk pasztorált fiatalok képviselőivel. A beszélgetéseket élőben lehetett követni a Hittan.ro Facebook-oldalán. A virtuális

találkozásokat – ahogyan az a valóságos zárandoklatok esetében lenni szokott – énekek vezették fel, majd a szerzetes papok áldással zárták le a találkozókat.

Első alkalommal a kaplonyi ferences kolostorban Marian testvér két fiattal várta a „zárandokokat”. A beszélgetés során főként a helyi Szívgyárda lelkeségi csoport életét járták körül. A Szívgyárda mozgalomnak Romániai viszonylatban csak Kaplonyban vannak követői, de ott meghatározó szerepet játszik a fiatalok hitéletében. A ferencesek is drága kincsként őrzik ezt az értékes örökséget, a szép ifjúsági élet az ő munkájukat dicséri. A második állomáson a kolozsvári közösségből Tibor testvér és az általa és rendtársai által vezetett ferences csoportok képviselőjében 11 fiatal válaszolt a kérdezőnek. Az ő gondolataik önmagukért beszélnek: „Amikor keztem az egyetemet Kolozsváron, nagyon nem éreztem otthon magam, és nagyon sokat stresszeltem. Ahhoz képest most már otthonomként tekintek Kolozsvárra, de csakis azért, mert itt van ez a közösség, ahol elfogadást kaptam, vidámságot, szeretetet.” (Heni) „Ha egyetlen szóval kellene leírnom, hogy mit jelent nekem a ferences közösség, akkor az a szó a biztonság lenne. Ez egy biztos pont. Mikor bekerültem a ferences közösségbe, szeretettel és elfogadással vártak és fogadtak.” (Bogi)

A virtuális zárandoklat harmadik állomásán az aradi minoritákkal lehetett találkozni, akik ettől a tanévtől a temesvári Gerhardinum Római Katolikus Teológiai Líceum diákjainak lelki gondozását vállalták. Róbert, Zolt és Artúr testvér mellett az iskola két diákja kapcsolódott be a beszélgetésbe, tanúságot téve a ferencesek áldásos tevékenységéről. A zárandoklat negyedik megállója Székelyudvarhely volt, itt Klarissza nővérrel és egy nehéz sorstól megmentett fiatal lány gondolataival ismerkedhettek meg a követők. „Ha ők nem lennének, akkor valószínű, hogy én, a húgom és a nővérem is hányódnánk valahol, és nem ilyen életünk lenne” – fogalmazott Enikő. Utolsó állomás Csíksomlyó volt, ahol Hugó testvér mellett egy nagyon aktív ifjúsági csoport tagjai voltak jelen. Tanúságtételszerű vallomásaikat talán Beáta gondolatai összegzik a legjobban: „Egyre jobban krisztusi közösséggé válunk. Nemcsak családias hangulat van, hanem

a ferencesekhez kapcsolódva azok az értékek, amelyeket ők képviselnek, beépülnek a mi életünkbe.”

Egyszavas interjúk, rázós kérdések és nyílt napok

A Hittan.ro korábban indította az úgynevezett „egyszavas” interjúsorozatát,

Ha egyetlen szóval kellene leírnom, hogy mit jelent nekem a ferences közösség, akkor az a szó a biztonság lenne. Ez egy biztos pont. Mikor bekerültem a ferences közösségbe, szeretettel és elfogadással vártak és fogadtak.

azzal a céllal, hogy az élet több területét érintő közel kilencven kérdésre adott frappáns válaszok által egészen közelről mutassák meg a fiataloknak az életüket istenszolgálatra szentelő papokat. Októberben a ferences szerzetesek közül öten (Marian, Albert, Fülöp, Szabolcs és Erik testvér) vállalták az egyszavas vallomások, melyek által a lelki élet szépsége is előtérbe került, és a papi vagy szerzetesi életforma is vonzóvá válhatott.

„– Egy meghatározó esemény a hitéletedből...

– *A templom csendjében békére találni.*

– Egy szóban a hivatásod születéséről...

– *Szülés.*

– *A „nagy” döntésről röviden...*

– *Ugrás.*

– *Akik leginkább hatottak rád...*

– *A szerzetesek.*

– *Mit csináltak ők nagyon jól?*

– *Meghallgattak*” – olvassuk Fülöp testvérnél.

A Hittan.ro a kérdezésre is lehetőséget biztosít a fiataloknak, akik nevük megjelölése nélkül feltett kérdéseikre papoktól, októberben pedig ferencesektől kaphatnak választ. Fülöp testvér a szegénység fogadalmát magyarázta el, Anaklét testvér pedig a papi és szerzetesi hivatás felismerésével kapcsolatosan mutatott irányt az érdeklődőknek.

A szerkesztők fontosnak látták, hogy a virtuális világban zajló programokon túl tényleges találkozásokat is szorgalmazzanak a hittanosok és a ferencesek között. Ennek érdekében nyílt napok szervezésére biztatták őket. A Hittan.ro két közösség nyílt napjáról számolt be: a kolozsvári ferenceseket október 19-én több csoportban látogatták a hittanosok, a nagyváradi mallersdorfi ferences nővéreket pedig 21-én keresték fel a fiatalok. Utóbbiaknál zsolozsmázásba lehetett bekapcsolódni és közös étkezéssel zárult az együttlét, előzők bemutatták a ferences kolostort, és szerzeteséletük mindennapjaiba is betekintést engedtek. Bár napjaik sűrűn betábláztak, sokféle csoportot és tevékenységet vezetnek, sőt gyakran tesznek eleget más közösségek meghívásának, Tibor és Károly testvér tudott erre a programra is időt szakítani. A kisebb és nagyobb hittanosok, hitoktatóikkal együtt, nagy hálával fogadták az irányukba tanúsított nyitottságot és szeretetet.

Rajzok és ferences gondolatok kártyák, online játék

A Hittan.ro minden hónapban kisebb pályázatokat ír ki a hittanosok részére, és igyekszik az adott témához kapcsolódó, komolyabb ismereteket és kreativitást kérő online játékokba is bevonni őket. Így volt ez októberben is, ám az előző hónapokhoz képest annyi különbséggel, hogy ezennel a több mint 260 gyermek és fiatal között szép számban voltak anyasországiak is. Az elemi osztályosoktól a hónap szentjeinek erényeihez kapcsolódó rajzot, a nagyobbaktól pedig Szent Ferenc gondolataival szerkesztett fényképes kártyát kértek a szerkesztők. Mindkét esetben fontos volt megindokolni a témaválasztást. Ezekből a rövid gondolatokból sok esetben tisztán érződött a gyerekek és fiatalok megérintődése.

A szerkesztők számára meglehetősen munkás volt az október, de a visszajelzések, a bekapcsolódó több száz gyermek és fiatal, a követők számának jókora megugrása és nem utolsósorban az erdélyi ferencesek tartományfőnökének köszönőlevele azt üzeni: nagyon megértte!

A szerző a hittan.ro főszerkesztője.

OSZVÁTH JUDIT

oszvathjudit@gmail.com

Gyerekre és felnőttre is ráfér a mértékletesség

Az év végéhez közeledve, a karácsonyi szünidőt kicsitől nagyig mindenki türelmetlenül várja. Lázasan készülünk, vásárolunk, csomagolunk, takarítunk, sütünk-főzünk, és díszítünk szinte kifulladásig. Él bennünk a kép egy nyugodt, csendes és meghitt ünnepi hangulat megteremtéséről, és ezért képesek vagyunk emberfeletti teljesítményre is. Ám hamar kiderül, hogy ez sokunk életében csak szépen becsomagolt illúzió, vágyálom.

Lustaság és egészségtelen étrend

Ebben a periódusban, amikor azt vár-nánk, hogy végre lenyugodhatunk, hátradőlhetünk, épp az ellenkezőjét tapasztaljuk. Az időhiány és a megfelelés, a „mindenkinek mindenkije lesz” hozzáállás rendkívüli mértékben képes a stresszszintet megnövelni, melynek hatására, amit oly régóta vártunk, alig várjuk, hogy végre elteljen. Meggyötört énünket igyekszünk „minden jóval” kiengesztelni, így elkerülhetetlenül beköszönt minden házba két jól ismert „krampusz”, a lustaság és az egészségtelen étrend. Pár hétig a nyakunkon ülnek, majd újévkor hirtelen eltűnnek, kőkemény büntudatot hagyva maguk után. Ilyenkor jönnek az újévi fogadalmak és ígéretek, melyek valamilyen oknál fogva sosem valósulnak meg. Majd következő évben kezdjük előlről. A fő probléma nem az ünnepekkel, a vakációval és a hideg időszakkal van, hanem a saját hozzáállásunkkal. Hajlamosak vagyunk ugyanis folyamatosan újrajátszani többször is ugyanazokat a forgatókönyveket, amikről már régóta tudjuk, hogy nem érnek jó véget. „Túléljük egyszer, túléljük még egyszer!” vagy „Tavaly is így volt, ugyan miért lenne idén másképp?” Másodsorban pedig nagyon szeretjük kimagyarázni a dolgokat, és kibúvókat keresni. „Annyit szenvedtem ezért az ünnepért, igazán megérdemlem most a kényeztetést”, vagy „egy évben csak

egyszer van karácsony/újév!”. Az ünnep, a vakáció és a tél, ha akarjuk, ha nem, eljön, bekövetkezik. Kontrollálni nem tudjuk. Ellenben a hozzáállásunkat igen.

Merjünk új forgatókönyvet írni

Mielőtt eszeveszett rohanásba kezdenénk, érdemes némi időt fordítanunk az előtűnk álló időszak tudatosítására. A karácsony hangulatát idéző fények és az üzletek polcain sorakozó Mikulásfigurák már november derekán megjelennek. Ilyentájt még egy bő hónapunk van arra, hogy ne csak lélekben, hanem fejben is felkészüljünk. Gondoljuk végig az előző ünnepi időszakot, és ne

A fő probléma nem az ünnepekkel, a vakációval és a hideg időszakkal van, hanem a saját hozzáállásunkkal. Hajlamosak vagyunk ugyanis folyamatosan újrajátszani többször is ugyanazokat a forgatókönyveket, amikről már régóta tudjuk, hogy nem érnek jó véget.

csak a lakásban takarítsunk, és rakjunk rendet, hanem a fejünkben is. Emlékezzünk vissza, mi az, amit az előző évhez képest idén másképp szeretnénk csinálni. Szelektáljunk alaposan, és merjünk új forgatókönyvet írni. Határozzuk meg, milyen tevékenységek és események okoztak nagyobb stresszt. Lehet az a vásárlás, a rokon látogatások, a sütés-főzés, vagy akármi, ami többet vett el belőlünk, mint amennyit adnia kellett volna. Legyen szó minőségi időről, energiáról vagy nyugalomról. Mindenképp jó irányt adó lehet,

ha kisebb-nagyobb célokat is kitűzünk magunkat erre a periódusra. Ha valóban meg szeretnénk valósítani és átélni őket, akkor merjünk nemet mondani azokra az eseményekre, meghívásokra és feladatokra, melyekkel nem szívesen foglalkoznánk.

Ha a vásárlás a legnagyobb ellenségünk, segíthetünk magunknak azzal, ha időben tervet készítünk rá. Gondoljuk végig, és írjunk listát. Tervezzük meg az ünnepi lakomák menüjét, és szabadidőnkben nézzünk utána interneten a karácsonyi ajándékötleteknek. Ezzel rengeteg időt és idegeskedést spórolhatunk meg. Válasszunk olyan üzletet, ahol lehetőleg mindent egy vásárlás alkalmával beszerezhetünk, így nem kell az egész napunk vagy akár egy egész hetünk és az idegrendszerünk rámenjen a vásárlásra azzal, hogy keresztül-kasul járjuk a kisebb-nagyobb üzleteket, és órákat állunk a sorban. A jól ismert „karácsonyi bolondulás” nem olyan esemény, melyen kötelező mindenkinek részt vennie. Szülőkként kiváltképp vigyázzunk arra, hogy a gyerekekkel a valódi karácsony szellemét igyekezzünk megismertetni, nem pedig az ész nélküli rohanást, kimerültséget és idegességet. Lehetőleg kerüljük a nagy tömeget, a zsidajt, és ne rángassunk magunkkal a gyermeket mindenhová. Akármennyire is energia-bombák, a gyerekeknek is szükségük van a csendre és a nyugalomra. Ne feledjük el, hogy az iskola számukra épp olyan, mint a felnőttnek a munkahely. Így ha szünidő van, azt igyekezzünk olyan tevékenységekkel megtölteni a gyermek számára, melyek valóban feltöltik és kikapcsolják, nem pedig elfárasztják. Épp ezért, az ünnepek alatt ne tervezzünk be minden egyes napra baráti vagy rokon látogatásokat, melyeknek nagy része sokszor éjszakázásba megy át. A korábban kialakított alvásritmust rendkívül nehéz visszaállítani, miután azt a hajnalba folyó

beszélgetésekkel felborítottuk. Természetesen nem jön el a világvége egy-két fehér éjszakától még a gyerekeknél sem, de mindenképp vigyázzunk arra, hogy ebből ne üzzünk sportot.

Ne rángassuk mindenhová a gyereket

A karácsonyi lakomákat és az ünnepi időszak menüjét tekintve mindannyian tisztában vagyunk vele, hogy talán ez az a terület, mellyel a legnehezebb megküzdünk. A gyermekkorunkat idéző illatok, a diós és mákos bejgliek meg a töltött káposzta, ellenállhatatlannak. A kalóriadiós étrend főleg abban az időszakban, amikor a legkevesebbet mozgunk, és a legtöbbet henyélünk, a legnagyobb ellenségünkkel válhat, ha elveszítjük a kontrollt. Fontos megjegyeznünk, hogy karácsonyi időszakban nem létezik tiltott ételmyszer, mértékletességre viszont mindenképp szükség van a gyerekek és felnőtteknek is. Ha valóban oda szeretnénk figyelni

Határozzuk meg, milyen tevékenységek és események okoztak nagyobb stresszt. Lehet az a vásárlás, a rokon látogatások, a sütés-főzés vagy akármi, ami többet vett el belőlünk, mint amennyit adnia kellett volna.

arra, hogy a szünidő eredménye ne az elhízás és a vele járó büntudat legyen, akkor már a bevásárlólistánk megírásakor érdemes néhány dologra hangsúlyt fektetnünk. A legáltalánosabb hibát az az szoktuk elkövetni, hogy húst hússal eszünk, és a zöldségek valahogy „parkolóhelyre” kerülnek. Nem beszélve az ínycsiklandozó édességekről és sütemények tömkelegéről, melyek folyton-folyvást körbevesznek minket. Így, ha nassolni támad kedvünk, a legtöbbször hamarabb nyúlunk a bejgli vagy a mézeskalács után, mint a gyümölcsökhöz. Számos egyszerű házi praktikát kipróbálhatunk annak érdekében, hogy mértéket tudjunk tartani az

ünnepi étkezésekben, melyekkel saját és gyermekeink egészségét támogatjuk. Igyekezzünk, hogy ne készítsünk túl nagy mennyiségű ennivalót, mert egy-két nap után úgy is az új ízekre vágyunk. Ha túl sokat készítettünk mondjunk töltött káposztából, akkor bizony akkor is azt fogjuk enni, amikor nem is kívánjuk már, csak hogy ne kelljen a kukába dobni.

Felettlább gyomorkímélő ebben az időszakban pár naponta beiktatni egy lazább, könnyedebb étrendű vagy gyümölcsnapot. A süteményeknek nem kell állandóan szem előtt lenniük, hisz jól tudjuk, hogy így sokkal többet is elfogyasztunk belőlük, mint amennyire valójában szükségünk lenne. Étkezésekkor használhatunk kisebb méretű tányérokat is, amivel ugyan csak megelőzhetjük a túlevést és a vele járó puffadtság- és teltségérzetet. Törekedjünk a változatosságra az ételek terén, és amennyire lehet, vigyázzunk az arányokra is. Azaz, a már említett „húst hússal” való étkezést, remekül kiegyenlíthetjük párolt zöldségekkel, különböző köretekkel és friss salátákkal.

Rendszeresen egészségtelenül esznek a gyerekek

Tartsuk mindig szem előtt azt, hogy étkezési és viselkedésszel szokásainkat is akarva-akaratlanul átadjuk a gyerekeinknek. A példamutatás tehát mindenképp prioritást kellene hogy élvezzen még akkor is, ha csak pár hétről van szó egy évben. Az egyébként is mozgásszegény és elhízott társadalomnak sosem volt ennél jobban szüksége a tudatos és egészséges életmódra, mint most, amikor a iskolai szendvicsek helyett csokis kiflit majszoznak a gyerekek, víz helyett kólát isznak, és ebéd helyett KFC-t vagy McDonaldsot esznek. Ha csak elvétve látnánk ezeket az elrettenítő példákat, nem szólalna meg bennünk a vészcsengő, viszont a valóságban sajnos rendszeressé vált a diákok egészségtelen táplálkozása. A napi szinten fogyasztott gyorsétel és a magas cukortartalmú italok sajnos nemcsak a gyermek testi fejlődését károsítják, de számos kognitív képességét is.

Nehéz lesz a januári visszarendeződés

Érdemes tehát a szünidőben is lehetőségeinkhez mérten odafigyelni mind a megfelelő mennyiségű napi mozgásra mind a kiegyensúlyozott, mértékletes táplálkozásra. Mindannyian megérdemljük a pihenést, az alkalmankénti henyélést és az édes semmittevést, de vigyázzunk rá, hogy ne essünk át a ló túloldalára. Ha túlságosan kiesünk az ünnepek előtti életritmusunkból, annyival nehezebbé válik a januári visszatérés. Nagyobb, megterhelőbb étkezések után nem kell egyből az edzőterembe rohannunk, vagy leszaladnunk egy fél maratont, bőven elég, ha egy félórás sétával átmozgatjuk a testünket. A téli idő-

Felettlább gyomorkímélő ebben az időszakban pár naponta beiktatni egy lazább, könnyedebb étrendű vagy gyümölcsnapot. A süteményeknek nem kell állandóan szem előtt lenniük, hisz jól tudjuk, hogy így sokkal többet is elfogyasztunk belőlük, mint amennyire valójában szükségünk lenne.

szakban valóban kevésbé vagyunk motiváltak, hogy kimozduljunk az otthon meleg kényelméből, viszont nemcsak a testi, de a szellemi jóllétünk érdekében is alkalmanként mindenképp iktassunk be némi kinti aktivitást. Készüljünk tudatosan az ünnepi időszakra. Tervezzünk és tűzzünk ki célokat. Kíméljük meg magunkat és szeretteinket a fölösleges stresszhatásoktól, étkezzünk okosan és mértékletesen. Használjuk a szünidőt valódi, tartalmas és minőségi feltöltődésre testi és lelki szinten.

MATEI LINDA

matei.linda@yahoo.com

Lányok „örzik” a Maros megyei Máriaaffi-kastélyt

Hat hatodik osztályos diáklány, hat barátnő alkotja a csapatot, amely elhatározta, hogy örökbe fogadja a marosszentgyörgyi Máriaaffi-kastélyt, felkutatja múltját, népszerűsíti az épületet, és ötleteket gyűjt, hogy a jövőt illetően miként lehetne megtölteni élettel, berendezni érdekes események helyszínének. Az Örökségünk Őrei vetélkedőben részt vevő diáklányok arról beszéltek, miként készülnek a megmérettetésre.

„Nem szokványos vetélkedő, ahol fogalmazást kell írni, vagy le kell rajzolni valamit, hanem olyan, ahol a kreativitásra, a fantáziára, a jobbnál jobb ötletekre van szükség.

vonzó lehet a helyiek és a turisták számára egyaránt. Jelenleg ott tartják a házasságkötéseket, illetve az önkormányzati képviselők is ott tanácskoznak – tudták meg a marosszentgyörgyi Máriaaffi-kastély őrei. Ami az Örökségünk Őrei elnevezésű vetélkedőt illeti, a csapat tagjai arról beszéltek, hogy örömmel vágtak bele, nagyon érdekesnek tartják, szórakoztatónak, tele sok új élmény lehetőségével. „Érdekesnek tűnt, ilyen versenyen még nem vettünk részt” – mondta Varodi Dorottya Szófia, akit a többiek is megerősítettek ebben. Azért is nagyon örültek a vetélkedőnek, mert hattagú csapatok nevezhettek be, ők pedig éppen haton a legjobb barátnők – árulta el Vízi Boróka. A családjuk is támogatja a lelkes örökbefogadókat, mindenikük arról

A 19. századi marosszentgyörgyi műemlék épületet romos állapotban vásárolta meg a község önkormányzata több évvel ezelőtt, majd négy éve hozzálátott a felújításához – tudták meg a polgármestertől a diákok.

FOTÓ • MOLDOVÁN ZENKÓ

A Máriaaffi-kastély őrői

Ezért tetszett meg azonnal, amikor a tanárnőnk szólt, hogy benevezhetünk mi is, és örömmel beneveztünk, sőt örültünk, hogy a Máriaaffi-kastélyt még nem fogadta örökbe senki” – mondták a csapat tagjai, a marosszentgyörgyi Szent György Gimnázium 6. C. osztályának tanulói, akiket Moldován Kovács Henrietta történelem szakos tanárnő értesített a lehetőségről. Nagy Eszter, Magyarosi Kriszta Tamara, Szövérfi Dorottya, Varodi Dorottya Szófia, Manea Alexa Tamara és Vízi Boróka alkotja a csapatot. A diákoknak Szász Bálint történész és Sófalvi Szabolcs polgármester is segít a történelmi adatok felkutatásában, a kastély múltjának és jelenének megismertetésében.

A 19. századi marosszentgyörgyi műemlék épületet romos állapotban vásárolta meg a község önkormányzata több évvel ezelőtt, majd négy éve hozzálátott a felújításához – tudták meg a polgármestertől a diákok. Az előljáró azt is elmondta, hogy olyan kulturális központot szeretnének ott berendezni, amely

számolt be, hogy ötletekkel, biztatással, a Facebook-posztok megosztásával, a csapat népszerűsítésével segítik őket. „Még sok versenyen részt veszek, és mikor mondtam a szüleimnek, hogy erre is szeretnék jelentkezni, azt mondták, hogy jó, vágjak bele” – mesélte Nagy Eszter. Magyarosi Kriszta Tamara azt emelte ki, hogy ez nem szokványos vetélkedő, hanem olyan, amely szórakoztató, és élményeket is nyújt. A csapat Facebook-oldalán megtekinthető a bemutatkozó videó, illetve a beszámoló azokról a tevékenységekről, amelyeket eddig szerveztek. Rajzpályázatot hirdettek két kategóriában: a 0–4. osztályosok, illetve az 5–8. osztályosok számára. A Máriaaffi-kastélyról a kicsik 75, míg a nagyobbak 15 alkotást küldtek be, a kiértékelőt és a díjazást egy reneszánsztánc-flashmob keretében tartják az iskolaudvaron. A temetőben, a Máriaaffi család sírjánál tettek látogatást, az esemény fényképes beszámolója szintén látható a közösségi oldalon. A csapat a kötelező tevékenységek mellett a kétnyelvűségre is törekszik, bemutatkozó kisfilmjüket román nyelven feliratozták, ahogy a fotóikat is ellátják román nyelvű magyarázattal. A marosszentgyörgyi versenyzők úgy indultak, hogy nyerni fognak. Az 5–8. osztály számára idén első alkalommal meghirdetett Örökségünk Őrei vetélkedő fődjá egy erdélyi körút.

MOLDOVÁN ZENKÓ
zenni13@yahoo.com

Nagykárolyban és Érminszenen is tisztelegtek Ady emléke előtt

Ady Endrre emlékeztek születésének 145. évfordulóján, november 22-én szülőfalujában, Érminszenen, valamint Nagykarolyban, ahol a Károlyi-kastélyban megnyílt a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeum Látva lássanak című, a költő életpályáját felidéző vándorkiállítás. Bikfalvi Zsolt, a Nagykarolyban megnyílt tárlat szervezője elmondta, a tárlatot Magyarország kolozsvári főkonzulátusa, a nagykarolyi Vasile Vénig László Fotóklub, a Gróf Károlyi Kulturális Idegenforgalom-népszerűsítő Központ, valamint a Kalazanci Szent József Római Katolikus Líceum társszervezésében tartották. A megnyitón közel 100 diák vett részt a Kalazanci-Líceumból, valamint a Nagykarolyi Elméleti Líceumból. A Petőfi Irodalmi Múzeum december elejéig látogatható installációja Ady Endre életét fotók, versek, visszaemlékezések, levélrészletek segítségével mutatja be a látogatóknak, külön kiemelve azon mozzanatokat, melyek a költőt Nagykarolyhoz kötötték. A tárlaton találkozhatott a látogató Ady életművének legfontosabb témáival, mint például a művészlét tudatos megélésével, a költői öntudat erős jelenlétével, Ady magyarságélményével, messianisztikus, látomásos költészetével, háborúellenességével. Bikfalvi Zsolt – aki a Vasile Vénig László Fotóklub alelnöke és művészeti vezetője, egyben a Gróf Károlyi Kulturális Idegenforgalom-népszerűsítő Központ munkatársa is – elmondta, tavasszal a kolozsvári főkonzulátustól Demeter Katalin konzul látogatott el Nagykarolyba, ekkor szóba került, hogy több, a magyar kultúra népszerűsítését célzó eseményt is szervezzenek a kastélyban. Hozzátette, az esemény partnere a Kalazanci Szent József Római Katolikus Líceum is, mivel Ady oda járt kisiskolásként négy éven keresztül. „A mostani a jogutódja Ady egykori iskolájának, amelyet a piarista rend működtetett, most hála Istennek újra egyházi adminisztrációba került a tanintézet. A líceum előtti Ady-emlékplakettnek koszorúztunk az esemény indításaként” – mondta el a

A nagykarolyi Károlyi-kastélyban megnyílt Ady-kiállítás megnyitóján helyi diákcsapatok vettek részt

szervező. A tárlaton látható pannók egyiken olvasható például 1913-ban írt önéletrajzának részlete. „Engem 1888-ban a nagykarolyi piarista gimnáziumba vittek, ahol az alsó négy osztályt végezték el velem a kedves emlékü, nagyon derék, kegyes atyák. Talán – s ha igen, alaptalanul – katolikus hatásoktól féltet-

„Nagykarolyban s Zilahon is eminens diák voltam, habár a szorgalom akkor se volt sajátosságom, s magamviselete pedig fogcsikorgató, de gyakran megvaduló szelídség” – olvashatóak Ady mondatai az egyik pannón.

tek otthon, mikor az ötödik gimnáziumi osztályra elvittek a vármegyei ősi, kálvinista zilahi „nagyiskolába”, a mai Wesselényi Kollégiumba. Nagykarolyban s Zilahon is eminens diák voltam, habár a szorgalom akkor se volt sajátosságom, s

magamviselete pedig fogcsikorgató, de gyakran megvaduló szelídség” – olvashatóak Ady mondatai az egyik pannón. Érminszenen, az Ady-emlékmúzeumban szervezett eseményt a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola. A megemlékezésen jelen volt L. Simon László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója, a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola védnöki testületének tagja. Az emlékmúzeumnál megújult névtáblát adott át L. Simon László. Az 1957-ben megnyitott múzeumot az egykor az Ady család birtokában levő két épületben rendezték be. A kisebbikben, egy nádfedeles parasztházban született 1877. november 22-én Ady Endre. Érminszen – ma Adyfalva – elsősorban a költő szülőhelyeként ismert. A Szatmár Megyei Múzeum égisze alá tartozik az érminszeneti Ady-emlékhely is. Amint a múzeum honlapján szerepel, a falu igazi Ady-zarándokhely, mely a költő emlékének felidézésével a megye kulturális turizmusának kiemelt célpontja. Az emlékházat 2014-ben újították fel, ahol számos, Ady Endre magánéletéhez köthető dokumentumot, fényképet mutatnak be, köztük az eredeti keresztelési anyakönyvet.

MAGYAR KÖZOKTATÁS

A tantárgy, ami segít nyitott szemmel járni a világban

Olyan gyakorlati tudnivalókat sajátítanak el az 5–8. osztályos diákok technológiaórán, amelyek segítenek eligazodni a gyakorlati életben. Például a növényi eredetű élelmiszerekről szereznek tudást, a házépítésről vagy arról, hogy hogyan működik az elektromos áram elosztása, mit jelent az energia, vagy milyen szakmák léteznek.

Kézügyesség, szervezés

A technológiai nevelés és gyakorlati alkalmazások elnevezésű tantárgyat ötödik osztálytól nyolcadikig tanulják az iskolások heti egy órában. A tanterv tárgyközpontú, elméleti tudást, kézimunkát, filmnézést, kirándulás megszervezését, háztervezést, főzést, kertészkedést is magában foglal. A gyerekek általában szeretik ezt az órát, hiszen sokszínű, érdekes, ki is próbálhatják kézügyességüket, fantáziájukat, alkothatnak, kézimunkázhatnak, megtervezhetnek egy utat, amelyet kerékpárral, vonattal vagy akár személygépkocsival is megtehet a család vagy az osztályközösség. Az iskolába menet reggelente épülő házak mellett haladnak el, villanyoszlopokat látnak, de akár egy-egy polgármesteri hivatal bejárata előtt is elhaladnak, vagy egy kertészet mellett, keresztülvezethet az útjuk a piacon vagy egy búzatábla mellett, netán olyan falusi gazdaságok előtt, ahol tehenet, sertést, tyúkokat, kacsákat tartanak. Megannyi információ, aminek jelentőségével jó, ha már fiatal korban tisztában van az ember, értékelni tudja, mindazt amit lát, megtapasztal.

Szükség van gyakorlati tudnivalókra

Az ötödik osztályosok az élelmiszerekről, a növénytermesztés egyszerű technológiai folyamatairól, az állattenyésztés technológiájának elemeiről, az élelmiszerek és élelmiszeripari szolgáltatások minőségéről és az ételkészítési technológiákról tanulnak hetente egy órában. Hatodik osztályban az építkezésről tanulnak, illetve a településekről, azok összetevőiről. Hetedikben a textíliákról, azok alapanyagáról, összetevőiről, nyolcadikban pedig a pályaválasztás ideje van amúgy is, tehát a különböző szakmákkal ismerkednek. „A gyerekek általában szeretik ezt a tantárgyat, amely a naplóban az utolsó, ugyanakkor fontos, hiszen olyan gyakorlati tudnivalókat nyújt, és olyan kompetenciákat fejleszt, amelyekre nagy szükség van a továbbiakban, akár a pályaválasztásban, akár csupán abban, hogy tudják, mi miért történik

körülöttük, miért fontos ismerni a növényeket, hogy az abból készült élelmiszerek jó minőségűek-e, hogy az állattartás mivel jár, és mi a jelentősége a táplálkozás szempontjából, illetve mire kell figyelni egy-egy étel elkészítésekor” – magyarázta Both Júlia, a marosvásárhelyi George Coșbuc Általános Iskola tanára. A pedagógus a technológiai nevelés és gyakorlati alkalmazások elnevezésű tantárgyról elmondta, azért tartja fontosnak, mert úgy véli, segít nyitott szemmel járni a világban. „Annyi új élménnyel találkozunk a fiatalok a környezetükben, elég csak, ha otthonról kilépnek, és elmennek az iskoláig. Akik falun laknak, és onnan ingáznak városi iskolába, azok még több információt gyűjtenek össze, és jó, ha ezeket helyesen értékelik, megfelelőképpen raktározzák el” – fogalmazott a tanárnő.

Az egyiptomiak kenyere

A technológia-tankönyvet román nyelven írták, abból fordították magyarra. A tankönyv mellett dokumentumfilmet nézhetnek, kézimunkázhatnak, beszélgethetnek a látottakról a diákok, kimehetnek a szabadba, hogy az elméleti tudásukat gyakorlatban is próbára tegyék, illetve olyan meghívottakkal, szakemberekkel találkozhatnak, akik már elköteleződtek egyik-másik szakma mellett, tudják, mit jelent a kertészkedés, vagy egy háznak a megtervezése, ismerik az energiaforrásokat. Az ötödik osztályos tankönyv öt egységre tagolva ismerteti az élelmiszerekhez és táplálkozáshoz kötődő tudnivalókat. A 11-12 éves gyerekek először a táplálkozásról, a táplálékszükségletéről, az ásványi eredetű élelmiszerekről, a friss növényi, a feldolgozott növényi és az állati eredetű élelmiszerekről tanulnak. „Az élelem jelentette mindig az emberek számára az élet alapját” – tudja meg az első leckeiből a diák, akárcsak azt, hogy kezdetben közvetlenül a természetből szereztek meg az ételmet vadászattal, halászáttal, gyümölcsszedéssel. A tűz felfedezésével elkezdtek különböző növényi főzeteket készíteni, megfőzni vagy megsütni a húst. A továbbiakban a víz és a só jelentőségéről tanulnak, majd a kenyér előállítása és az ahhoz kapcsolódó érdekességek következnek. Például megtudják, hogy a kenyér létezése először az egyiptomiaknál igazolódott három ezer évvel időszámításunk előtt. Áldozatként használták az isteneknek, de később fizetőeszköz lett belőle, a földműves napi munkabérét például három kenyérrel fizették ki.

Reggelente épülő házak mellett haladnak el, villanyoszlopokat látnak, de akár egy-egy polgármesteri hivatal bejárata előtt is elhaladnak, vagy egy kertészet mellett, keresztülvezethet az útjuk a piacon vagy egy búzatábla mellett, netán olyan falusi gazdaságok előtt, ahol tehenet, sertést, tyúkokat, kacsákat tartanak.

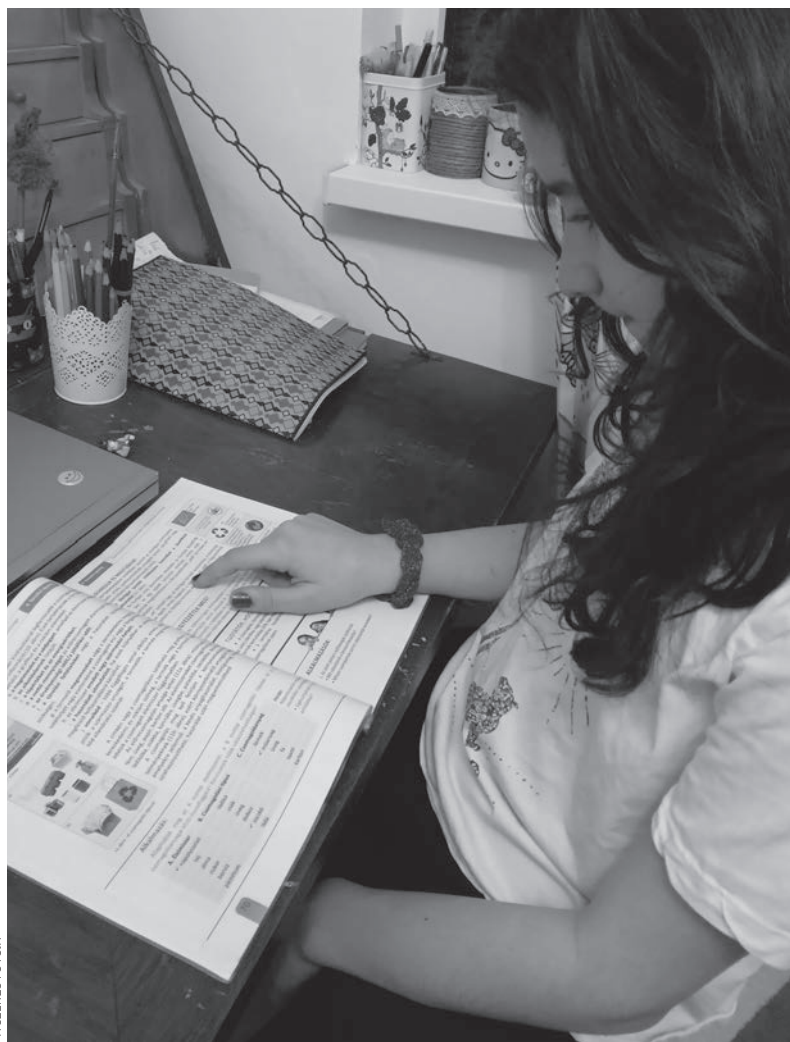
Közlekedési útmutató

Hatodikban az építkezés szerepel a tantárgyban. „Készítettünk műszaki rajzot, lerajzoltunk egy házat, kivágtuk, 3D-ben el is készítettük, aztán utcát is több házsal. Mindenki megcsinálta a házat, így ha egy házépítést látnak, akkor arról már lesz fogalmuk, hogy az mivel jár, hogy a tervezéssel kezdődik, és melyek a legfontosabb mozzanatai, mikor készül el, melyek az építkezés nagyobb lépései” – fejtette ki Both Júlia. A pedagógus a házépítés mellett a településekről is tanít, arról, hogy milyen egy tanya, egy falu, miről ismerhetők fel ezek, egy község miből tevődik össze, miben más, mint a város. A tantárgy keretében tanulnak a közlekedésről is, hiszen mindenki elindul valahonnan reggelente az iskolába. Vannak, akik egy utcában laknak az iskolával, és csak néhány száz métert kell megtenniük, míg mások esetleg egy másik lakónegyedből közlekednek busszal vagy biciklivel, megint mások a közeli falvakból ingáznak.

Fontos megtanítani a gyerekeknek, hogy mit jelent a közlekedés, milyen útvonalat kell megtenni, mennyi időt kell szánni, hogy időben érkezzenek, ne késsenek el – ezeket tanítja Both Júlia, akinek tanítványai kirándulási tervet is készítenek. Kiszámítják, hogy mivel jutnak el egy adott helyre, milyen útvonalon kell haladniuk, azt mennyi idő alatt teszik meg, és milyen közlekedési eszközzel. Projektet is készítenek arról, hogy hol jártak, fotókkal, beszámolókkal, az útvonal leírásával, bemutatják a járművet, amivel utaztak. Ugyanakkor különböző dokumentumfilmeket is megtekintenek egy-egy témakörben, hogy még érdekesebb legyen a tananyag.

A textiltől az erőművekig

„Hetedikben vesszük a textilanyagokat, van kézimunka, kar kötött fontunk, textilanyagokból készítettünk kollázst, kivágták az anyagokat különböző színben és formában, ragasztották, képet csináltak. Most következik a fa, a papírgyártás, karácsonyi díszeket készítünk, hajtogatunk” – magyarázta a tanárnő, hozzátéve, hogy a gyerekek visznek otthonról textildarabokat, ceruza, vonalzó, olló van, ragasztó van, ő visz A3-as rajztömböt, és így elkészítik az ötleteiket. Nyolcadik-

• A SZERZŐ FOTÓJA

Bemutatták, hogy az egyetemen milyen szakok vannak, például a mechatronikát, a tájépítészetet. Elmesélték, mit tanulnak az illető szakon, miért szeretik azt, mit fognak dolgozni, ha elvégezték, és megszerezték a diplomát.

ban nincs sok kézimunka, mert az energiáról, az erőművekről tanulnak. „Mindenhol van televízió, számítógép, különféle háztartási gép, minden elektromos árammal működik, mindenhol erről beszélnek, az energiáról. Az energia szállításáról tanulunk, arról, hogy miként történik az elektromos energia szállítása, hogyan működik például Radnótnál az erőmű. Még én is tanulom, ha olyan helyeken járunk, akkor kérdezem, érdeklődöm, utánaolvasok. Megfigyeljük a villanyoszlopokat

is, melyek azok, amelyeken a nagyfeszültségű áram halad át, honnan lehet azt megismerni. A gyerekeket mindez nagyon érdekli” – magyarázta a tanárnő a tantárgy érdekességeit, hozzátéve, hogy neki is fel kell készülnie minden órára. Nyolcadikban a szakmákról tanulnak, a pályaorientációról. Előbb azokat a szakmákat ismerteti meg a tanítványaival, amelyek mára eltűntek, aztán következnek a maiak. „A Sapientiáról jöttek egyetemisták órát hallgatni, felkészültek, és ők is tartottak technológiaórát. Bemutatták, hogy az egyetemen milyen szakok vannak, például a mechatronikát, a tájépítészetet. Elmesélték, mit tanulnak az illető szakon, miért szeretik azt, mit fognak dolgozni, ha elvégezték, és megszerezték a diplomát” – idézte fel a nyolcadikosoknak tartott órák érdekességeit. Both Júlia arról is beszélt, hogy a diákok nagyon szeretik a projekteket, szívesen készítenek érdekes, színes bemutatásokat. Például az ötödik osztályosoknak mesét kellett írniuk a sőről, projektet készíteni egy őshonos gyümölcsről, amelynek a reklámját kellett elkészíteniük.

MOLDOVÁN ZENKÓ

zenni13@yahoo.com

Az angyalok mestersége

„Jaj, Leám, most aztán jól bekavartunk itt az angyaloknak: már nem is tudják, hogy kinek az angyala mit is hozzon. Nagy tülekedés lesz és szárnyacsapkodás az ablaknál, hogy akkor melyik angyalnak mit is kell hoznia neked, még össze is fognak vészni, ha nem mondjuk el nekik pontosan, hogy melyiktől mi az elvárásod. Gyere, tisztázzuk egy kicsit, jó...?!” – igyekeztem rendet teremteni

Telefonos képszerkesztővel „rajzolt” hercegnő

azt illusztrálja, hogy egészen pontosan miben hajlandó és milyen jellegű kompromisszumra. Magyarán: még a kompromisszumban is maga jelöli ki a tárgyalás „felületét” és „tárgyát”. Azt hiszem, ezt tőlem tanulta, azonban az számomra eléggé egyértelmű, hogy tanítómesterileg túl vagyok szárnyalva, mert én ezt a fajta, kompromisszumkésznek tűnő engedetlenséget nem tudom ennyire következetesen alkalmazni a gyakorlatban. Nálam a klasszikus értelemben vett kompromisszum is felüti olykor a fejét, amikor épp nem figyelek oda arra, hogy a helyzetből ki lehetne hozni a maximumot a magam javára. Lea retorikai stílusadaptációjába ilyen „hibák” soha nem csúsznak be...

Szóval, Lea kegyes megnyilatkozásával immáron az angyalok számára is letisztult a kép, hogy a kívánt ajándéktárgyak közül kinek mi is tartozik a pontos „hatáskörébe”. Hosszú út vezetett idáig. Leácskám ugyanis, ha lehetne, naponta megvásároltatná a fent megnevezett ajándéktárgyakat családja gyanútlanabb és bárgyúbb tagjaival (olykor én is ezek közé sorolhatom magam), azonban az elmúlt hónapokban azt már sikerült elmagyaráznom, hogy „ezek drága és nagy ajándékok, úgyhogy szólunk majd az angyaloknak, hogy hozzák el”. Jól informált leszármazottam azonban nem hagyja magát tartósan „félrevezetni”, arra ugyanis rájött már, hogy a „drága” és „olcsó” dolgok fizetésfüggőek, így havonta többször is rá szokott kérdezni arra, hogy megjött-e már a havi javadalmazásom, amitől a drága dolgok is egy csapásra olcsóvá válnak eddigi empirikus tapasztalatai szerint. Nyilván ebben is én vagyok a ludas, hiszen Lea nagyon is nőies, családja női ágát tekintve örökletesnek is nevezhető „shoppingolhatnékját” úgy szoktam rutinszerűen elhárítani, hogy „megvesszük majd, amikor megjön a fizetésem”. Na, így alakult ki ez az általánosan is veszélyesnek mondható misztikum, hogy a havi javadalmazás még az angyaljárásnál is csodásabb dolog, mert az nemcsak egyszer történik évente, hanem hetente akár többször is

rá lehet kérdezni az anyai bankszámla állapotára, gyarapodásának pontos állására. Nos konkrétan ezzel a praktikusnak tűnő háritással váltam Lea szemében alkalmi szaúdi olajmágnássá, aki havonta egyszer kimegy az olajmezőre, és összelapátolja a „tengersok” pénzt, amit aztán a tenyéren hordozott trónörökösnő legkülönbébb kívánságaiba természetesen és hagyományosan befektet. Tulajdonképpen ez is a lapátolás célja, hogy ezt megtehesse...

Úgyhogy Leám nem is nagyon érti most, hogy ezeknek az ünnepi természetfölötti lényeknek miért kell annyit vacillálniuk azoknak az álmoknak a teljesítésén, amelyeket a nem természetfölötti, hanem nagyon is földi lényeknek havonta egyszer is sikerül. Nyilván ezzel az én PR-om még az angyalokénál is job-

Na, így alakult ki ez az általánosan is veszélyesnek mondható misztikum, hogy a havi javadalmazás még az angyaljárásnál is csodásabb dolog, mert az nemcsak egyszer történik évente, hanem hetente akár többször is rá lehet kérdezni az anyai bankszámla állapotára, gyarapodásának pontos állására.

az angyaljárásban, amikor Leám azon sopánkodott a nagymamájával hármában megtartott, tematikus „conference call” alkalmával, hogy ő „túl kevés” ajándékot kért a családja tagjaihoz egyenként tartozó, járulékos angyaloktól. „Anyá, nekem csak ennyi ajándék kell: egy Cry Baby, egy meglepetésbaba és egy öltöztetős könyv... Naaaa jóóóó, a te angyalod hozhat rajzfelszerelést!” – válaszolta Lea a maga sajátos retorikai fordulatával, amelyben a tiráda első részében határozottan kiáll az eredeti elképzelése mellett, a második felében pedig

ban dübörög. Az már más kérdés, hogy ennek mi a havi árfolyama...

Karácsonykor azonban történik egy, az angyali ajándékozásnál is csodásabb dolog: együtt van Lea családja pontosan abban a felállásban, amelybe beleszületett. Az ősegyesület jelképező anyamama-tata triász ilyenkor egyben van, és nemcsak ideig-óráig teszik és veszik a gyermeknevelés stafétáját egyik kézből a másikba, hanem ennél nyugodtabb és

Nagymama irányításával készült „fakanalas” angyal

tartósabb együttlétre is alkalmas ez az időszak. Lea tulajdonképpen ezért várja a karácsonyt, és a maga fogalmaival azt már el is mondta, hogy ő azért várja az ünnepet, mert ilyenkor megszűnik a napi, heti vesszőfutás, és mindenki, aki számára fontos, együtt van. Az angyalok csodás mestersége erre is kiterjed, tehát, hogy egybeterelik az élet természetes folyamatai eredményeképpen szétszéledt nyáját.

Nyilván azt már számtalanszor elmagyaráztam Leámnak, hogy „ez így van rendjén”, hogy mama és tata, illetve ő meg én külön lakunk. Lea ezt a legteljesebb mértékben nem hiszi el nekem, azonban további próbálkozásom részeként még hozzá szoktam tenni, hogy

„látod, ettől ünnep az ünnep, hogy olyankor viszont együtt vagyunk”. Elfogadom az ellenkezését, hiszen életkora sajátosságaihoz hozzátartozik az, hogy a család jelképezte „törzsi” erő és összetartozás teljes védelmét, oltalmát és ölmegét szeretné élvezni szüntelenül, így azt majd csak később fogja megérteni, hogy ez a felállás azért szükséges, hogy a helyenként igencsak eltérő gyermeknevelési elvek ne kerüljenek összetűzésbe egymással (hogy nagyon diplomatikusan fogalmazzak), és – igen – azért is, hogy az ünnep ünnep lehessen, amennyire csak lehet. Erről, a társadalmi folyamatok által befolyásolt ok-okozati összefüggés-szövevényről külön szociológiai tanulmányt lehetne írni, de nincs

BETLEHEMI KIRÁLYOK

József Attila

Adjonisten Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta – biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.
Menyhárt király a nevem,
Segíts, édes Istenem.

Istenfia, jónapot, jónapot;
Nem vagyunk mi vén papok.
Úgy hallottuk, megszületél
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászuk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékka,
tömjént egész vasfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
Aki szerezseny király.

Irul-pirul Mária, Mária
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!

ennek itt a helye. Ünnepre készülünk, és a módszeresen előkészített angyaljárás forgatókönyvének pontos megvalósítására. Aztán csak remélni tudom, hogy a karácsonyi nagytakarítás és ajándékródeó miatt nem sodródunk tömegesen a zombiszerűség határára, ami miatt viszont nem tudnánk élvezni az együttlétet. Ami engem illet, ez a családi hagyomány a személyes archívum mélyén fogja „bevárni” a dicső múltat...

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

A kidriblizett testnevelésóra

Bizonyos időközönként és bizonyos tanintézményekben különös divat üti fel a fejét: a testnevelési órák kicselezése. A módszer egyszerű, a szülőnek mindössze egy orvosi papírt kell beszereznie, amellyel igazolva, hogy gyermeke képtelen végigmozogni a heti egy vagy két órát. A testnevelési órák indokolatlan kihagyása később bosszulja meg magát.

Az élet egyre beszűkülő, illetve átalakuló szinterei közül, az egészségügyi intézményeken kívül, az iskola az a biztos hely, ahol az egészséges életmódra való nevelés mindenképpen

Néhány éve nálunk nem megy a cselezgetés, pontosabban azóta, amióta a háziorvos által írt igazolást nem veszem figyelembe. Csak azt fogadom el, amit a szakorvos állít ki” – jelenti ki határozottan Gires Albert Ildikó.

jelen van. Egy, a tanulók szabadidő-eltöltési szokásait vizsgáló felmérés szerint az iskolai testnevelés és sport a gyerekek jelentős részénél az egyetlen lehetőség a rendszeres, megfelelő intenzitású fizikai aktivitásra. Ami nem is csoda, hisz a túlsúlyos órárend, a délutáni foglalkozások, a megoldásra váró házi feladatok tömkelege és az otthoni telefonsimogatás teljesen kitölti a diákok szabadidejét, és eltereli a figyelmét az egészséges életmódról. Pedig tudományos kutatások is igazolják a testnevelésnek a tanulók iskolai teljesítményére, valamint egészségére gyakorolt kedvező hatásait. A tornaórákon átélt pozitív élmények, a személyiségformáló hatáson túl, az aktív életmód melletti elköteleződést is megerősítik. Csiszolódnak a kognitív képességek, javulnak az iskolai teljesítményt

befolyásoló attitűdök, erősödik a diák szervezete, ugyanakkor a gyermek megismerheti saját határait. Mindezek ellenére egyesek mégis a testnevelési óráról való felmentést választják. Van, aki indokoltan, más kevésbé. Avagy kétoldali mozgásundorból, ahogyan a tanárok fogalmaznak.

„Vigyázz, nehogy leizzadjon!”

„Néhány éve nálunk nem megy a cselezgetés, pontosabban azóta, amióta a háziorvos által írt igazolást nem veszem figyelembe. Csak azt fogadom el, amit a szakorvos állít ki” – jelenti ki határozottan Gires Albert Ildikó. A számok a négyfalusi Zajzoni Rab István Középiskola testnevelő tanárát igazolják: míg korábban intézményszinten akár tíz diákja ült a kispadon, jelenleg mindössze ketten rendelkeznek felmentéssel. Olyanok, akik kötelező módon részt vesznek az órákon, átöltöznek, és besegítenek a tanárnőnek. Ha kell, a tornaszereket adogatják és rendezgetik, ha kell, a bemelegítőt vezetik, szóbeli utasításokat adva. A két évtizedes pedagógusi múlttal rendelkező oktató szerint a gyermekek elkényelmesedéséért elsősorban a szülők a felelősek. Meséli, hogy nemegyszer fordult elő, amikor ismerős anyuka hívta fel a tornaóra előtt, és arra kérte, hogy ne izzassza le a csemetéjét. Gires Albert Ildikó másként látja a testnevelési órák szerepét; szerinte amennyiben egészséges nemzedéket szeretnénk nevelni, napi szinten be kellene iktatni az órarendbe. Ugyanezt szorgalmazná Bálint Julianna, a két nagy múltú marosvásárhelyi középiskola, a Bolyai és a Református Kollégium tanára. A felmentéseket illetően neki is szembesülnie kellett azzal, hogy egyesek „kétoldali mozgásundorban” szenvednek, mások meg azt próbálják elhithetni hétről hétre, hogy éppen a havi vérzésük miatt váltak mozgásképtelenné. Akárcsak a barcasági kolléganője, a maroszéki tanárnő is bevonja a felmentetteket az óra levezetésébe.

Bukarestben, más helyzetben

Gyökeresen más helyzethez szokott Bejan Ibolya, aki idestova négy évtizede oktat a bukaresti Ady Endre Líceumban. A fővárosban született pedagógus szerencsésnek tartja magát, mert gazdag pályafutása alatt nem találkozott olyan diákkal vagy szülővel, aki megpróbálta volna kicselezni a rendszert. Gyorsan hozzá is teszi: ezen ő maga is el szokott csodálkozni. Azzal magyarázza, hogy talán a kis osztálylétszámok miatt is nehezebb lett volna mondvasínált kibúvót találni a feladat elől, és ezzel együtt a közösségből. A felmentések általában sérülések vagy kisebb balesetek következtében születtek, és három-négy, legfeljebb

Biró Zita jól emlékszik arra a periódusra, amikor a testnevelést érettségi tantárggyá avaszták. „Ekkor sokan lemondtak a felmentésről, és egyből elkezdtek mozogni, szaladni, tornázni. Azokról a tizenegy-, tizenkettedikes diákokról van szó, akik felmérték, hogy testnevelésből mégiscsak könnyebb érettségizni, mint olyan tantárgyakból, amelyekből le kell ülni, és komolyan tanulni” – véli az egykori élsportoló.

öt hét után lejártak. Mint meséli, az Adyban még az asztmás gyerekek is szívesen tornáztak. „Szerencsés vagyok, mert szinte minden gyermek szívesebben járt tornaórára, mint például matekre vagy fizikára” – jegyzi meg viccesen a bukaresti tanárnő.

Iskola- és tanárfüggő a kérdés

A rendszer kicselezése és a pedagógus (vélt) átverése több mindentől függ. Elsősorban attól, hogy a gyermek mit hoz otthonról, van-e tekintélye a sportnak vagy egyáltalán a testmozgásnak a családban, vagy nincs – véli Boros Barna. Aztán meg iskola- és tanárfüggő, teszi hozzá Székelyudvarhely zászlóvivő tanintézménye, a Márton Áron Gimnázium tanára. Mint mondja, a város szinte valamennyi testnevelő tanára mindent megtesz annak érdekében, hogy megakadályozza a szülők és a diákok sorában a felmentési lehetőséggel való visszaélést. A „gimiben” például a mintegy kilencszáz tanulónak mindössze 5 százalékra nem tornázik. „Régebb nagy divat volt a testnevelési órák kicselezése. Jelenleg nagyon kevesen próbálkoznak, igaz, mi is tesszünk róla. Lukács Levente kollégámmal megpróbáljuk minél érdekesebbé, színesebbé tenni. Nálunk, bizonyos fókig azok is részt vesznek a foglalkozáson, akik felmentéssel rendelkeznek” – fejtegeti Boros. Ennek ellenére úgy érzi, még mindig magas azon szülők és tanulók száma, akik képtelenek felmérni a mozgás fontosságát, és fölösleges tantárgynak tartják a testnevelést. „Általában az történik, hogy a gyermek panaszkodik, hogy elfáradt, leizadt, nem volt sikerélménye, erre meg anyuka, apuka kitalálja, hogy a legjobb megoldás a felmentés lenne” – ezt már Kovászna megye nemrég leköszönt szaktanfelügyelője, Farkas Csaba állítja. Az ismert tanár, aki harminchárom éven keresztül, 1990-től 2022 őszéig számos jótanáccsal látta el kollégáit, most is arra inti a tanárokat, hogy ne próbálják fölülbíráltni az igazolásokat. Még akkor sem, ha tudatában vannak annak, hogy egyes diákok felmentése kamu. „A pedagógusnak nincs sem joga, sem szakképesítése az orvosi papír kiértékelésére, kétségbe vonására. A tanár nem tehet semmit, mert, Isten őrizze, ha valami baj történik a diákkal, őt vonják felelősségre!” – tanácsolja. Ugyanakkor meséli, hogy számos olyan gyerekekkel találkozott, akik betegen is megpróbált tornáztatni. Most is van egy diákja a Puskás Tivadar Szakközépiskolában – ahol nyugdíjazása után, mintegy levezetesként, heti három órát vállalt –, aki epilepsziásan sem igényel

A testnevelésórák indokolatlan kihagyása később bosszulja meg magát

felmentést a testnevelés alól. „Az ilyen gyerekeknek nálam mindig garantált a maximális osztályzás!” – jelenti ki.

Átlagrontás vs. testtartásromlás

Számos szülő és diák az átlag rontásától tartva idegenkedik a testnevelésórától. Tanfelügyelőként Farkas Csaba mindig arra kérte a kollégáit, hogy osztályzáskor ne ragaszkodjanak görcsösen a minisztérium által diktált normákhoz, mert azok számos tanuló számára nehezen teljesíthetők. „Annyira gyenge az új nemzedék, hogy ha ezeket az értékeket vesszük alapul, akkor nagyon sok diák mindössze hetesre-nyolcasra teljesítene, vagy még annál is gyengébben. A világjárvány okozta bezártság és online korszak után meg sokaknak látványosan csökkent az állóképessége” – taglalja a szakember. Farkas Csaba elismeri, hogy nem kötelező mindenkit tízessel lezárni testnevelésből, de az sem lenne szerencsés, ha az oktató megszórná gyenge osztályzásokkal a gyerekeket.

Bár a páciensek testtartásából előre ismeri a választ, Biró Zita marosvásárhelyi gyógytornász mindig ugyanazzal a kérdéssel kezdi a fiatalokorak kezelését: „Járt testnevelésórára?”

A nemleges válaszokból kiderül, amit a háromszéki volt tanfelügyelő is állított: a legtöbben az átlag rontásától tartva, kerültek a tornatermet. Mint olyannak, aki hosszú időt a sportorvosi szakrendelőben is lehúzott, Biró Zita jól emlékszik arra a periódusra, amikor a testnevelést érettségi tantárggyá avanszálták. „Ekkor sokan lemondtak a felmentésről, és egyből elkezdtek mozogni, szaladni, tornázni. Azokról a tízenegy-, tizenkettedikes diákokról van szó, akik felmérték, hogy testnevelésből mégiscsak könnyebb érettségizni, mint olyan tantárgyakból, amelyekből le kell ülni, és komolyan tanulni” – véli az egykori élsportoló. Biró Zita szerint egyértelmű, hogy a mai trampli, gerincferdüléssel ifjak se nem sportoltak, se nem jártak szívesen tornaórára. Csak azt nem érti, miért, hisz a szüleik generációja télen-nyáron naphosszat szaladgált az utcán vagy a grundon, vagy legalábbis szabadidejét a friss levegőn töltötte.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Rendszer

A mi iskolánk haladó szellemű. Összeomlik a rendszer, van határon túli osztálykirándulás. Megyünk Magyarba! Eddig csak Torockón voltunk meg Csíkszeredában. Torockón jó volt, bár eltévedtem, és alig kerültem meg. Ezt máskor mesélem el. Ha. Csíkszeredában rossz volt. Ezt is máskor mesélem el. Ha.

Az összeomlás után volt egy kis gond. Kiderült, hogy nincs útlevelem. Útlevél nélkül a határon túlra nem kirándulhatok. Különleges eljárással, extra rövid

Viszont jártam Pécsen nem sokkal a rendszer összeomlása után. A vonaton hideg volt, de megoldottuk. Az egész osztály beült a kétszer nyolcszemélyes fölkébe. Kétszer kilencen az ülésen, nyolcan fönt, a csomagtartóban, négyen a padlón, ketten az ajtóban, és pár hiányzó is volt, nem sikerült mindenkinek az útlevél-hadművelet. Ez volt az utazás legjobb része.

Pécsen a reneszánsz tánckörbe járok maskarába öltözve kontratáncot jártak, melyhez a fafúvós körbejárók szép muzsikát fújtak. Mindezt végignézttem, mint-

Gondolkodni jó. Van nyár, iskolakezdés, almaszedés, lógás a temetőben, osztálykirándulás, szilveszter. Huss, eltelt az esztendő, de ez csak szimpla év vége. Tiszta tudathasadás, hogy mindenkinek máskor van év vége. Nekünk júniusban, mert mi még nem vagyunk mérnökök. Se papok, se orvosok, se ügyvédek. Se műépítészek, se zeneszerzők, se pedagógusok, se vállalati csúcsvezetők. De majd leszünk, ezt mindenki tudja.

Az egész osztály beült a kétszer nyolcszemélyes fölkébe. Kétszer kilencen az ülésen, nyolcan fönt, a csomagtartóban, négyen a padlón, ketten az ajtóban, és pár hiányzó is volt, nem sikerült mindenkinek az útlevél-hadművelet.

• CSIKI FRIDA, 6. OSZTÁLYOS

„A vonaton hideg volt, de megoldottuk. Az egész osztály beült a kétszer nyolcszemélyes fölkébe.”

idő alatt kerül útlevél. Az összeomlás utáni extra rövid idő egy hét. Kihallgatásra megyünk az útlevélosztályra, egy egyenruhás illetőhöz. Az útlevélbe ragasztott fényképről jobb nem beszélni.

Az iskola haladó szelleme a fényképeken is megmutatkozik. Kezdetben egyenruhás fényképek készülnek, később fehér inges fényképre térünk át. Az útlevélképen kockás ing és gyapjúpulcsi van rajtam. Olyan, amilyenről később azt mondják, így csak mérnökök öltöznek. Mégsem lettem mérnök. Hiába a haladó szellemű iskola.

hogy egyik körbe sem járok, sőt még az iskolaújságot sem szerkesztem. A szép produkciót saját kötésű, csavartmintás pulóverben néztem. Piros. Mérnököknek nincs ilyen. Sajnos kötőkör nincs az iskolában, hiába haladó szellemű.

Arra szívesen járnék. Van rövid kötőtűm, hosszú kötőtűm, körkötőtűm, horgolótűm, neccelőmotollám. Zoknikötőtűm is van, öt, vékony, de nem használok őket, mert arra oda kell figyelni, nem lehet közben gondolkodni. A csavart mintára is oda kell figyelni, de csak szakaszosan, így közben periodikusan megvalósul a gondolkodás.

Most szimpla, mérnök-évvége van. Ilyenkor kötök, és gondolkodom. Isten áldja, békesség istentől, erős vár a mi istenünk, dicsértessék a Jézus Krisztus, véget ért az esztendő. De Mózes próféta, Mohamed próféta és Sziddhártha királyfi földjén, és még egy csomó földön, amiről soha nem hallottam, mind máskor ér véget az év. Az év minden napján valahol év vége van. Minden nap egy vég.

A mi haladó szellemű iskolánkban júniusban jön a nagybetűs vég. De már most gondolkodni kell, hogy mik leszünk, orvos, mérnök vagy pap, halbiológus vagy testneveléstanár, parlamenti képviselő vagy mérlegképes könyvelő. Mert év vége van, és ilyenkor illik ezen elgondolkodni, hiába, hogy mi egészen más dolgokon gondolkodunk. Ha.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Adventi hálanaplóm

Többen is ajánlották, hogy kezdjek el ünnepvárós hálanaplót vezetni, mert attól majd mosolygóssá és türelmessé változom karácsonyig. Nyíltan és büszkén kijelenthetem, hogy nem hiszek az ilyesmiben, sőt teljesen feleslegesnek találom. Állítólag fontos kizárólag a jó dolgokat megemlíteni, mert csak akkor fog hatni a lélektérápia, ha megszűröm a véleményemet. Megpróbálok egy hétig minden egyes nap ömlengeni.

November 21.

Gyönyörű sötét, esős idő van. A reggel mintha elkezdett volna kaparni a torokom, de csak kellemesen. Valószínűleg, mert tegnap, amikor ugyanilyen idillien zuhogott, bőrig áztam, és egy kis őszi szellő is végigsimított rajtam.

November 22.

Most már biztosan tudom, hogy lebetegedtem. Száraz a szám, folyik az orrom, köhögök, meg amit az ember csak kívánhat. Ez azért jó, mert ezek szerint eddig egészséges voltam, és fő az egészség.

Az előbb pusztán szagról meg tudtam állapítani, hogy járkál az utcánkban egy hajléktalan.

November 23.

Hasít a fejem, így hát elmentem a házi-orvoshoz. A tünetek alapján megállapította, hogy ez szezonális betegség. Felírt nekem vagy hat különböző gyógyszert, és kijelentette, aggodalomra semmi ok. Ennek örvendek, nem is kicsit, mert igazán nem szeretek aggódni.

November 24.

Ágyban fekszem, és ráz a hideg. Megpróbáltam pihenni, de folyton lázálmodok gyötörnek, és mikor felriadok, úszkállok az izzadságomban. Nem, ez nem jó, újrakezdem... Egész nap ágyban

fekszem. Hálás vagyok, hogy ilyen kényelmes ágyam lehet. Igazán szerencsés helyzetben vagyok, hogy egész nap heverészhetek, forró gyógyteákat szűrcsölgetve. Mindenkinek ilyen nyugodt napokat kívánok.

November 25.

Kimerült és fásult vagyok, pedig nem csinállok semmi hasznosat, és nem ízlelek az ételek, amiket alaptól szeretek. Ez sem az igazi. Azt sem tudtam, hogy ennyi különböző illatú papír zsebkenődt gyártanak. Te jó ég, mennyire hálás vagyok azért, hogy végre ennyi időt tölthetek itthon!

November 26.

Kint még mindig borzasztó, vagyis olyan sötét, de izgalmas idő van. A szobámban áporodott a levegő, de nem különösebben érdekel, mert én olyan hálás vagyok, hogy azt sem tudom, hova legyek. Elkezdtem azon töprengeni, hogy mi lehet a legrégebbi emlékem. Az első talán, amikor leestem a bicikliről még úgy is, hogy pótkerék volt rajta. Így utólag nagyon hálás vagyok ezért, mert legalább nem a fejemet vertem be. Abban az esetben, ha mégis fejre estem volna, azért vagyok hálás, hogy ép ésszel úsztam meg.

November 27.

Ma felhívtam az egyik barátom, hogy megkérdezze, mi van velem. Örömmel tölt el, hogy vannak még törődő emberek. Meséltem neki a hálanaplóról, meg arról, hogy egyre nehezebb bele jókat írni. Kiröhögött, és azt mondta, átérzi a helyzet ironiáját, de azért támogat benne. Hálás vagyok, hogy ilyen nagyszerű barátaim vannak. De hálás vagyok, vagy mi a rák...

November 28.

Nem tudom, miért húzódik el ennyire a betegségem. A mielőbbi gyógyulás érdekében, nem igazán erőltetem meg magam, csak ezzel a hálanaplóval, amiért egyébként kifejezetten hálás vagyok, mert nem szeretnék eltunyulni. Elmúlhatna már a köhögésem is, meg

ez a lehangoló, és (persze jó értelemben) barátságtalan novemberi idő.

November 29.

Optimistán mondhatnám azt, hogy lassan kezdek kilábalni, és hamarosan jobb leszek, mint új koromban. Sőt biztos vagyok benne, hogy ez a kis pihenés, még jót is tett nekem mind fizikailag, mind mentálisan. Hálás lehetnék, sőt hálás is vagyok az egész gyengélkedésemért, gyógyulásomért, minden velejárójukkal együtt.

November 30.

Most, hogy visszanyertem az életkedvem, felfedeztem, hogy a sok hálaadás-tól és gyógyszertől különböző érdekes képességeket nyertem. Hálás vagyok azért, hogy ha nagyon koncentrálok, olyan érzékeny leszek a szaglásom, hogy még a szomszéd reggeli szájszagát is érzem. Az előbb pusztán szagról meg tudtam állapítani, hogy járkál az utcánkban egy hajléktalan.

December 1.

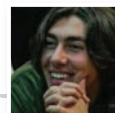
Olyan hálás vagyok, hogy mindjárt kiugrok a bőrömből. Hallásom, akár egy denevéré, és gondolatot is tudok olvasni. A postásnak tiszták a gondolatai, furdalja a lelkiismeret, mert csalja a feleségét. Egyébként két utcával arrébb valaki épp megkarcolt egy parkoló kocsit.

Bocsánatot szeretnék kérni mindenkitől, akit lesajnáltam, és kiröhögtem, mert hálanaplót írt. Hálás vagyok azért, hogy hallgattam azokra, akik ezt a nagyszerű terápiát figyelmembe ajánlották. Folytatnom főleg, mert hatásszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy reggel óta látom a családtagjaim auráját, levitalok, és elfeledett, ősi nyelveken szólok szerettemhez.

A szerző a kolozsvári zenelíceum 11. osztályos diákja

HERMÁN DÁNIEL

herman.mostert.daniel@gmail.com

Almási Kitti Kolozsváron: nagy súly nehezedik a fiatalokra

Hatnapos erdélyi körútra érkezett november elején a magyar nyelvterület egyik legismertebb szakpszichológusa, Almási Kitti, aki Gyergyócsomafalván, Sepsiszentgyörgyön, Marosvásárhelyen, Csíkszeredában, Székelyudvarhelyen és Kolozsváron vett részt kötetlen beszélgetőesteken. A szakember aktuális témákat járt körbe beszélgetőpartnereivel, és a nézők is feltehették egyéni kérdéseiket, amikre több mint egy órán keresztül válaszolt. Almási Kittivel kolozsvári előadása előtt beszélgettünk az erdélyi fiatalokat érintő legfontosabb témákról.

A pszichológus elárulta, a beszélgetőesteken sok visszatérő kérdés volt a megküzdésre, a stresszkezelésre vonatkozóan, ugyanakkor a fiatalokat érintő problémákról is sokan kérdeztek, sőt olyan eset is volt, amikor tizenévesek kértek tőle tanácsot szüleikkel kapcsolatban. Fontosnak tartottuk a pszichológust aktuális erdélyi témákról is kérdezni, így szóba került a nemrég történt késeléses eset is a marosvásárhelyi római katolikus líceumban. A pszichológust arról kérdeztük, mi vezethetett odáig, hogy egy fiatal megkéselte iskolatársát a gólyabál utáni bulin, mi lehet a probléma oka, és mi a megoldás.

Almási Kitti úgy vélte, a többévnnyi megterhelés, járvány, kilátástalanság okozott egyfajta kiürülést, fáradtságot, frusztrációt, tehetetlen dühöt az emberekben, nemcsak a fiatalokban, hanem az idősebbekben is. Szerinte ugyanakkor nagy súllyal nehezedik a fiatalokra, hogy milyen elképesztő elvárások vannak az iskolában, meg kell felelni a tanároknak, szülőknek, készülni kell az érettségire, és szerinte a klímaszorongást sem szabad elfelejteni, ugyanis a fiatalabb generáció nem tudja, hogyan fog tudni érvényesülni, hogy egyáltalán lesznek-e még erőforrások, energiatartalékok a világban idősebb korára. „Ez azért elég nagy csomag, és nem biztos, hogy mindenki jól kezeli ezt a fajta kilátástalanságot, ami aztán okozhat dühöt is, ami egy ilyen esethez is vezethet. Ugyanakkor tudjuk azt is, hogy az iskolai bullying az elmúlt években elképesztően elharapódzott, ezzel is fontos lenne foglalkozni” – emelte ki.

Dr. Almási Kitti

Arról, hogy hogyan kezelje egy fiatal a mostanában mindennapjaink részévé vált szorongást, Almási Kitti úgy nyilatkozott: amiatt szorongunk, hogy

A klímaszorongást sem szabad elfelejteni, ugyanis a fiatalabb generáció nem tudja, hogyan fog tudni érvényesülni, hogy egyáltalán lesznek-e még erőforrások, energiatartalékok a világban idősebb korára.

valami történik a környezetünkben, de nem tudjuk pontosan, mit kezdjük azzal a helyzettel, mit cselekedjünk. Úgy vélte, ilyen esetben a külvilágra kell fókuszálni, nem azokra a dolgokra, amikre nincsen ráhatásunk, és olyat

kell csinálni, ami az illetőnek megnyugvást okoz, amitől azt érzi, hogy biztonságban van, mert az csökkenti a feszültséget is.

Almási Kittit arról is kérdeztük, hogy mi lehet annak a mentalitásnak az oka, és hogyan lehetne társadalmi szinten megváltoztatni, hogy Erdélyben még mindig sokan úgy gondolják, baj van, ha valaki pszichológushoz jár, az iskolában is furcsán néznek arra a gyerekre, akiről tudják, hogy igénybe veszi az iskola-pszichológus szolgáltatását. A szakpszichológus úgy vélekedett: ha elkezdene erdélyi véleményformáló személyek föl vállalni azt, hogy terápiára járnak, pusztán önismereti céllal, igényességéből, alaposságból, akkor az elkezdene elterjedni, talán így normalizálni lehetne a szakemberhez járást. Hozzátette, könyvei pontosan arról szólnak, hogy hogyan távolítsuk el magunktól mások véleményét, és megjegyezte, hogy egyébként minden este szóba hozta ezt a témát a közönség, és ő ilyenkor arról mesélt nekik, hogy Nyugaton mennyire más az emberek felfogása, ott prevencióban, megelőzésben gondolkodnak, míg itt többnyire csak akkor fordulnak pszichológushoz, ha már „ég a ház és tényleg nagy baj van”. Úgy vélte, akkor kell elmenni önismeretre, szakemberhez, amikor még nincs gond, épp azért, hogy később ne is legyen, és ez nagyon sok problémát meg tudna oldani egy-egy tinédzser életében.

LŐRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

Csak a lett és máltai diákoknak jár a mienknél több vakáció

Az európai országok közül Románia az elsők között van a vakációs napok számának tekintetében: ebben a tanévben 127 napnyi vakációjuk lesz az iskolásoknak. Európában csak Lettországon (129 nap) és Máltán (135 nap) kapnak több szabadnapot a tanulók – írja az ObservatorNews. Észtországban, Franciaországban, Görögországban és Olaszországban is 120-nál több vakációs nap jár. Az iskolai év – idén először – öt modulra és öt vakációra tagolódik, az első vakációt már megkapták a diákok októberben. A második modulban december 22-ig tanítás van, majd január 8-ig vakáció, a harmadikban február 3-ig, 10-ig vagy 17-ig (a megyei tanfelügyelőségek döntése függvényében) tanítás, egy hét vakációval a február 6–26. közötti időszakban; a negyedik modulban április 6-ig tanítás, április 18-ig vakáció; az ötödik modulban június 16-ig tanítás, majd szeptember 3-ig vakáció. Az Iskola másként hetet és a Zöld hetet a 2023. február 27. – június 16. közötti időszakban tetszés szerint választott 5-5 napban szervezik az iskolák.

Késve, de kiutalták a diákösztöndíjakat

Október végén több szülő is arra panaszkodott, hogy gyermekeik nem kapták meg sem a tanulmányi, sem az érdem-, de még a szociális ösztöndíjakat sem. A pénzt október 15-én kellett volna utalni a tanulóknak. A tanügyminisztérium szerint a késést adminisztratív gondok okozták: nem tudták határidőre ellenőrizni a dossziékat, hiszen több iskolában is nagyon sokan kérelmezték az ösztöndíjakat. A legnagyobb gondot a szociális ösztöndíjak elbírálása jelentette. Probléma volt az is, hogy a minisztérium rövid határidőt adott meg az ellenőrzésre, és a megyei tanácsnak is jóvá kellett hagynia a jogosultak listáját. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő a Maszolnak elmondta, sikerült megoldani a problémát, november végéig a megyében a diákok 85 százaléka már megkapta az ösztöndíjakat. Az egész országban pótlásokra volt

szükség, ezért 200 millió lejjel növelték az ösztöndíjalapot. Kovászna megye is kapott 1,9 millió lejt. A teljesítmény-ösztöndíj jelenleg 500, az érdemösztöndíj 200, a tanulmányi ösztöndíj 150 lej. A szociális ösztöndíjat idén 200 lejre növelték, ennyi a szakmai ösztöndíj is, amelyben 100 ezer diák részesül. „Középiskolai pénzt” 23 ezer diák kap (havi 250 lej). 2022-ben 660 ezer diák részesül ösztöndíjban.

Fedezik az ingázó diákok utazási költségeit

Havi utazási költségfedezetet biztosít novemberi döntése értelmében a kormány azoknak a tanulóknak, akik nem a lakóhelyükön tanulnak. Havonta 60 lejti biztosítanak 3 km-ig terjedő távolságok esetén, minden további kilométerre további 6 lej jár. Amennyiben ez az összeg nem fedezi a diákok teljes utazását egy hónapban, a támogatást saját költségvetésükből kiegészíthetik az önkormányzatok – írja az Rmdsz.ro. A bentlakásban lakó diákoknak négy oda-vissza utazás kifizetését biztosítja, és minden hivatalos ünnepnap alkalmával megtéríti a hazautazás költségeit az oktatási minisztérium. Az összeget attól az oktatási intézménytől igényelhetik a diákok, ahol tanulnak. Az elszámoláshoz szükséges felmutatni az utazást igazoló dokumentumokat.

Tánczos Barna: indul a Románia újrahasznosít kampány

Országos tájékoztató és oktató kampányt indított november végén a környezetvédelmi minisztérium Románia újrahasznosít néven. Ennek elsődleges célja felelősségtudatra ébresztani minden állampolgárt, önkormányzatot, hulladékgyűjtéssel foglalkozó vállalatot, akiknek feladata a szelektív hulladékgyűjtés. „A hulladékgazdálkodás egy helyi önkormányzati felelősség. Az országos kampánnyal segítséget nyújtunk az önkormányzatoknak, köztisztasági vállalatoknak azzal, hogy arra neveljük az állampolgárokat, ők is felelősségteljesen válogassák külön a szemetet a saját háztartásukban, és ne egy helyre kerüljön a műanyag, papír, biológiailag lebomló hulladék, hanem a szelektív hulladékgyűjtés

legyen jellemző minden egyes háztartásra, minden településre Romániában” – idézi az Rmdsz.ro Tánczos Barna környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti minisztert. Kiemelte, Romániának növelnie kell az újrahasznosítás arányát, ehhez fejleszteni kell a hulladékgyűjtési infrastruktúrát, amit a szaktárca finanszíroz, másrészt mentalitásváltásra van szükség a hulladékgazdálkodásban. „A kampányt előkészítő közvélemény-kutatás során a lakosság több mint 70%-a azt mondta, hogy szeretne szelektíven gyűjteni, a válaszadók több mint 90%-a pedig azt, hogy több információra van szüksége ahhoz, hogy szelektív hulladékgyűjtést végezzen saját háztartásában. De amikor megnézzük az elért eredményeket, kiderül, hogy se-reghajtók vagyunk, a települési hulladék alig 16-17%-át hasznosítják újra, és legalább 50%-ot kellene elérjünk. Ezért van szükség tudatosító kampányokra, a helyi önkormányzatok szerepvállalására és mentalitásváltásra minden egyes háztartásban” – hangsúlyozta a tárcavezető. A helyi önkormányzatok jelentős díjakat fizetnek azért, mert nem tudják teljesíteni az EU által is előírt újrahasznosítási célokat. 2020-ban több mint 110 millió, 2021-ben 224 millió lejti fizettek be az önkormányzatok, Tánczos szerint ez „fontos helyi beruházásoktól, bölcsődék, iskolák, játszótérek építésétől foszthatja meg a lakosokat”. Ez az első országos kampány, amelyet a Környezetvédelmi Alap finanszíroz 10 millió lejes költségvetéssel, és amely egy éven keresztül zajlik minden lehetséges kommunikációs csatornán, honlapja is van (reciclamina.romania.ro).

Székykocsárdon zajlott a Fehér megyei magyar pedagógusnap

Könyvbemutató és csapatépítés is volt a tizenegyedik pedagógusnapon november végén. A Gróf Gálffy János Magyar Közösségi Házba ötven pedagógus érkezett, egy-két iskola kivételével mindenholnan eljöttek a találkozóra – írja a Maszol. A jelenlevőket Nagy Tímea, a Fehér megyei kisebbségi oktatásért felelős tanfelügyelő, az esemény főszervezője

üdvözölte, hangsúlyozva a pedagógusok közös, egyirányú gondolkodásának fontosságát. Sărmaşiu Floarea, a székelykocsárdi Simion Lazăr Általános Iskola igazgatója köszöntőjében elmondta: az általa vezetett intézményben nagyon jó az együttműködés a magyar és a román tagozat között, illetve az önkormányzattal is, számára bebizonyosodott, hogy „együtt nagy dolgokat lehet megvalósítani”. Csegezi Zsuzsa, Székelykocsárd polgármestere Benjamin Franklint idézte: „A tudásra fordított befektetés fizeti a legmagasabb kamatot.” Lőrincz Helga, Nagyenyed alpolgármestere, a rendezvény ötletgazdája szerint a pedagóguskonferencia azért arat évről évre töretlen sikert, mert a kellemest a hasznossal ötvözi.

Bartha Melinda, a Bethlen Gábor Kolégium pedagógia szakos tanára bemutatatta volt tanítványát, Tőkés Tímea Erzsébet munkásságát és méltatta *Játéközön* című könyvét. Elméleti résszel kiegészülő játékgyűjteményével Tőkés Tímea arra törekedett, az óvónők és tanítók mellett a szülők is megértsék és hasznosíthassák. A találkozót kiemelt foglalkozása egy kiválóan felépített csoportösszerázó volt Fodor Enikő, a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum történelemtanára vezetésével. A találkozóra kijelölt témákat (az iskola kapcsolata a szülőkkel, egyházakkal, civil szervezetekkel, más településekkel, iskolamarketing, tehetséggondozás) interaktív, csoportos tevékenységek formájában valósították meg, és közösen foglalmazták meg a konklúziókat, így nem csak tanulmányos, hanem szórakoztató is volt mindenki számára.

Ellenzi a minisztérium a tanórák és szünetek tervezett rövidítését

Átiratban szólította fel november elején az oktatási minisztérium a tanfelügyelőségeket, hogy támogassák az iskolákat a „normál órarend” betartásában. A szakértő nem ért egyet a tanórák és a szünetek lerövidítésével járó „téli programra” váltással, hangsúlyozva, hogy a járvány alatt felgyűlt elmaradások miatt „minden perc számít”.

A minisztérium keddi közleményét az Agerpres ismertette. Eszerint több

iskola a téli programra való átállás mellett döntött a közoktatási intézmények megszervezéséről és működéséről rendelkező szabályzat (ROFUIP) 11. cikkének 8-as bekezdésére hivatkozva, amely előírja, hogy rendkívüli helyzetekben meghatározott időszakra módosítani lehet a tanórák és a szünetek időtartamát az igazgató indoklással ellátott javaslatára alapján, a tanintézet igazgatótanácsának határozatával, amelyről a tanfelügyelőséget is tájékoztatni kell.

A szakértőkre vonatkozó rámutatások, a jelenlegi időjárási feltételek mellett a szabályzat ekként való értelmezése téves. „Kérjük az igazgatókat, tanárokat, diákokat és szülőket, hogy támogassák felhívásunkat, és tegyenek meg mindent a tanulási veszteségeket előidéző gyakorlatok elkerüléséért” – áll még a közleményben.

Új óvoda alapkövét tette le Tusnádfürdőn Potápi Árpád

Magyar állami támogatással felépítendő új óvoda alapkövét tette le november végén Tusnádfürdőn Potápi Árpád János, a miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára. Az esemény előtt az MTI kérdésére kifejtette: korábban a magyar állam képviselői elmondták, hogy a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben nem indítanak új beruházásokat Erdélyben, ez azonban nem minősül új beruházásnak, hiszen az erre szánt forrásokat már korábban biztosították a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ), amely telket vásárolt, megtervezte az épületet, és beszerezte a felépítéséhez szükséges engedélyeket. Az államtitkár megjegyezte: ha már a fürdőváros évről évre vendégül látja Bálványosi Nyári Szabadegyetemet és Diáktábort (Tusványos), és a magyar nemzetpolitika fontos helyszínévé vált, a magyar államnak más területen is támogatnia kell a település fejlődését. „Nem kell kishitűnek lenni és megijedni, ha valami nehézség jön, mert nehézségek mindig voltak” – nyilatkozta a politikus. Burus-Siklódi Botond, az RMPSZ elnöke az MTI-nek elmondta: remélik, hogy a következő tanévet már az új óvodában kezdhetik a tusnádfürdői gyermekek. Hozzátette: az alapkövetétel csak egy ünnepi pillanat,

hiszen az építkezés már elkezdődött a 2158 négyzetméteres telken, amelyre 335 négyzetméteres hasznos területű korszerű óvoda épül három napközis csoport ellátására. A beruházás értéke 350 millió forint. Az infláció miatt jelenlegi számítás szerint bútorzatra és külső területrendezésre nem lesz már elég a pénz, de az önkormányzat vállalta, hogy – ha nem sikerül kiegészítő forrást találni – betársul a projektbe. Pénteken avatták fel a székelyföldi Kászonyjakabfalva óvodájának és elemi iskolájának közös felújított épületét is. A 92 millió forint értékű felújítási munkálatok költségeinek mintegy 84 százalékát a magyar állam, a fennmaradó részt az önkormányzat fedezte. A felújított épület 110 éve a magyar állam támogatásával épült. Akkor a magyar kormány úgy gondolta, mindent meg kell tenni, hogy a környezetétől elzárt kászoni régió a fejlődés útjára lépjen. „Ma is mindent meg kell tennünk azért, hogy az itt élő emberek hasonló minőségű életet élhessenek, mint bárhol másutt a Kárpát-medencében” – nyilatkozott az MTI-nek Potápi Árpád János államtitkár.

Kolozsvár: sok gyereket veszélyeztet a cukorbetegség

Kolozsváron a gyerekek 29%-ánál fennáll a 2-es típusú cukorbetegség kialakulásának kockázata – derült ki a Medcover Egyesület 2018-ban indított szűrőprogramjának köszönhetően, melynek célja a civilizációs betegségek, kiemelten a 2-es típusú diabétesz kialakulása által veszélyeztetett 5. osztályos gyerekek beazonosítása. Az InCerc programba 46 iskola ötödik osztályos tanulóit vonták be, 3700 gyerek és családjaik részesültek személyre szabott tanácsadásban. A diákokat életmódjavításra ösztönzik megfelelő táplálkozás és rendszeres testmozgás által – írja a Maszol. A gyerekek közel 15%-a túlsúlyos, 21%-a pedig az elhízás különböző fázisaiban van. A kiskorúak több mint felének gyenge volt a fizikai teljesítőképessége, 42%-uknál testtartási problémákat észleltek. A tanácsadási szakaszt teljesítő diákok több mint 70%-a felesleges zsírt veszített, sikerült fogyniuk. A programot jövőre kiterjesztik a 8 és 14 éves korosztályra.

K. E.